

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління

Обліково-фінансовий факультет

Кафедра обліку і оподаткування

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Робочий зошит

для виконання практичних завдань і самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня «молодший бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(Прізвище, ім'я та по-батькові студента)

МИКОЛАЇВ
2021

УДК 657.012.32

Б 94

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 18. 03.21р., протокол № 8 .

Укладачі:

- М.В. Дубініна – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.
- Ю.Ю. Чебан – канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.
- С.В. Сирцева – канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.
- Т.С. Пісоченко – канд. екон. наук, асистент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.
- О. І. Лугова – канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.
- С. О. Горбач – завідувач кабінетом кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

- С. М. Белінська - канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту, заступник завідувача кафедри обліку і аудиту факультету економічних наук ЧНУ імені Петра Могили, м. Миколаїв
- Н. О. Смутило - директор ПП «Світ-Бухгалтерія», м. Миколаїв

© Миколаївський національний аграрний університет, 2021

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Робочий зошит розроблено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки молодших бакалаврів з обліку і оподаткування (затверджена 02.03.2020 року Міністерством освіти і науки України).

Метою робочого зошита є формування системи знань з теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах; поглиблене засвоєння здобувачами вищої освіти методологічних основ та найважливіших принципів бухгалтерського обліку, оволодіння та вироблення навичок використання методичних прийомів і технікою складання первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку в практичній роботі, застосування облікових даних для контролю та аналізу господарської діяльності з метою прийняття управлінських рішень.

Робочий зошит передбачає виконання здобувачами вищої освіти практичних завдань, вивчення методів раціональної організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємствах з різними формами власності на підставі використання прогресивних форм і національних стандартів; набуття навичок опрацювання і використання облікової інформації в управлінні. Виконання завдань базується на матеріалах лекційного курсу з бухгалтерського обліку, який начитується здобувачам вищої освіти на I курсі, а також на вивченні рекомендованих навчально – методичних матеріалів.

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації

Завдання 1. Визначення вимог і завдань бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти сутність вимог і завдань бухгалтерського обліку на підставі їх характеристики.

1. Пов'язати вимоги, перелічені нижче, з їх характеристикою. Для цього проставити ліворуч від терміну відповідну літеру (таблиця 1)

Термін	Характеристика
___ (1) <u>Зіставність</u> <u>планових та облікових</u> <u>показників</u>	А. Об'єктивна вимога господарювання, невиконання якої призводить до неточностей у справі управління і контролю за діяльністю підприємства; полягає у реальному дійсному відображенні господарських фактів в обліку
___ (2) <u>Достовірність</u> <u>облікових даних</u>	Б. Забезпечується документуванням всіх господарських операцій, правильним проведенням інвентаризації, бухгалтерських записів, оцінки, калькулювання, розподілу витрат
___ (3) <u>Правдивість</u>	В. Інформація, що надійшла органу управління із запізненням, втрачає свою актуальність, її значення для прийняття ефективних управлінських рішень знижується
___ (4) <u>Оперативність</u>	Г. Необхідна перш за все, для контролю за здійсненням передбачених бізнес-планом показників і прогнозів, наприклад, за станом продуктивності праці, матеріаломісткості, фондівдачі, собівартості продукції тощо
___ (5) <u>Своєчасність</u>	Д. Надання всієї облікової інформації, що необхідна для управління виробництвом та бізнесом, а також для зовнішніх користувачів, за умови недопущення зайвої інформації, виключення повторів і непотрібних показників
___ (6) <u>Повнота і</u> <u>простота</u>	Е. Полягає у своєчасності надання облікових даних для управління виробництвом і складання звітності

Відповідь на питання:

1. В чому полягає сутність бухгалтерського обліку?

---

2. Які суб'єкти зобов'язані вести бухгалтерський облік?

---

3. Яка мета ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності?

---

4. Які відомі вчені зробили вагомий внесок в розвиток бухгалтерського обліку?

---

5. Які критерії визначають професійний рівень бухгалтера?

---

6. Які вимоги висуваються до бухгалтерського обліку?

---

7. Які завдання вирішує бухгалтерський облік?

Викладач _____

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Завдання 2. Групування об'єктів бухгалтерського обліку на підприємстві

Мета – засвоїти розподіл об'єктів бухгалтерського обліку на підприємствах за видами засобів і видами джерел утворення засобів.

1. На підставі даних про стан господарських засобів та джерел їх утворення на підприємстві «Світанок» на 1 січня 20__ року (табл. 2) здійснити розподіл і сформувані склад засобів і склад джерел утворення засобів, підрахувати величину засобів і величину джерел їх утворення

Таблиця 2 Наявність та розподіл засобів підприємства «Світанок»
на 1 січня 20__ року, грн

№ з/п	Господарські засоби та джерела їх утворення		Господарські засоби	Джерела утворення засобів
	Найменування	Сума		
1	2	3	4	5
1	Насіння	25 000		
2	Готівка в касі	1 200		
3	Будівельні матеріали	16 200		
4	Ліцензія на право здійснення зовнішньоекономічної діяльності	177 000		
5	Трактори	418 200		
6	Виробничі будівлі	519 600		
7	Гаражі для самохідних машин	300 000		
8	Відра, лопати, інші МШП	3 480		
9	Запасні частини	118 000		
10	Пальне	147 00		
11	Торгівельний патент	2 600		
12	Поточний рахунок в банку	57 000		
13	Сіно	37 000		
14	Заборгованість підзвітних осіб	32 600		
15	Робочі коні	52 600		
16	Ветеринарні медикаменти	22 000		
17	Мінеральні добрива	17 500		
18	Заборгованість підприємства в бюджет по податках	11 800		
19	Корови продуктивного стада	420 000		
20	Сировина і матеріали	15 400		
21	Заборгованість господарства органам соціального страхування	11 100		
22	Молодняк великої рогатої худоби	335 000		
23	Вартість меду, залишеного у вуликах для зимівлі бджіл	3 900		
24	Заборгованість заготівельної організації перед господарством	64 000		
25	Заборгованість м'ясокомбіната за продану йому ВРХ	22 000		
26	Заборгованість працівникам по оплаті праці	87 000		

1	2	3	4	5
27	Заборгованість підприємства постачальникам	103 600		
28	Довгострокові кредити банку	650 200		
29	Інші рахунки в банку	11 300		
30	Незавершене капітальне будівництво	1301 000		
31	Додатковий капітал	1180 000		
32	Споруди	307 520		
33	Зерно для реалізації	93 000		
34	Зерносховище	76 300		
35	Видані векселі	25 000		
36	Затрати під урожай наступного року	212 000		
37	Інша продукція власного виробництва	9 980		
38	Зареєстрований (пайовий) капітал	3790 980		
39	Знос основних засобів	185 000		
40	Автомобілі вантажні	509 000		
41	Витрати майбутніх періодів	90 000		
42	Готівка на валютному рахунку	18 800		
43	Багаторічні насадження	65 400		
44	Будівля офісу	310 000		
45	Право на користування землею	15 500		
46	Будинок побуту	376 500		
47	Цільове фінансування з бюджету на будівництво житла	125 000		
48	Забезпечення гарантійних зобов'язань	212 000		
49	Резерв на виплату відпусток	68 000		
50	Бібліотечні фонди	15 500		
51	Отримані позики на індивідуальне житлове будівництво	25 000		
52	Прибуток звітного року	100 000		
53	Векселі одержані	5 000		
54	Дивіденди отримані	3 000		
55	Товари	30 000		
56	Заборгованість працівників за надану їм позику	25 000		
57	Цільове фінансування на підготовку кадрів	90 000		
58	Інвентар торгівельно - складського призначення	125 900		
59	Будинок культури	419 000		
60	Отримана наперед орендна плата	24 000		
<i>Разом:</i>				

Відповідь на питання:

1. Чим викликана рівність підсумкових величин засобів та джерел їх утворення в підприємстві?

---

2. Який вид засобів утворений зі спеціального джерела?

1	2	3	4
1.2. Предмети праці		1.2. Резерви	
		1.3. Цільове фінансування і цільові надходження	
		1.4. Прибуток	
2. Засоби у сфері обігу		2. Джерела залучених засобів:	
2.1. Предмети обігу		2.1. Кредити банків	
2.2. Кошти			
		2.2. Зобов'язання по розподілу суспільного продукту	
2.3. Кошти у розрахунках			
2.4. Засоби, що обслуговують сферу обігу		2.3. Інші зобов'язання	
3. Засоби невиробничої сфери			
4. Нематеріальні активи			
Всього		Всього	

Відповідь на питання:

1. У чому полягає відмінність в економічному змісті прибутку та збитку підприємства, і на якій стадії кругообігу господарських засобів вони виникають?

---

2. У чому полягає відмінність джерел власних засобів підприємства і джерел залучених засобів?

---

3. До якої з груп джерел засобів належить заборгованість підприємства з оплати праці своїх працівників?

---

4. Яким видам засобів властиві:

а) найбільша оборотність;

б) найменша оборотність?

Викладач _____

Завдання 4. Характеристика функцій та методу бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти зміст функцій і елементів методу бухгалтерського обліку та їх взаємозв'язок між собою. З'ясувати зв'язок бухгалтерського обліку з іншими функціями управління підприємством.

1. Перелік функцій, які виконуються бухгалтерським обліком на підприємстві, і змістовна характеристика кожної функції.

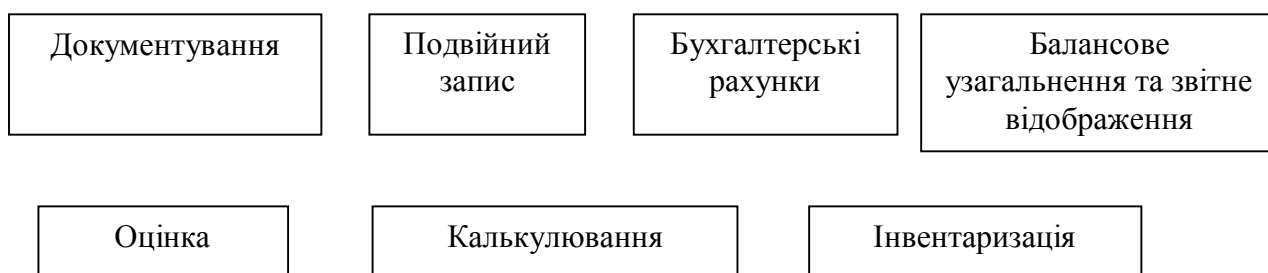

---

4. Схема взаємозв'язків елементів методу бухгалтерського обліку (рис. 1).

Рис. 1. Елементи методу бухгалтерського обліку

5. Характеристика взаємозв'язків між окремими елементами методу бухгалтерського обліку.

Відповідь на питання:

1. Яке місце займає облік у функціональному контурі управління підприємством?

2. У чому полягає особливість взаємозв'язку функції бухгалтерського обліку та функції аналізу на підприємстві?

3. Які елементи методу бухгалтерського обліку є спільними для всіх видів господарського обліку?

---

4. Які елементи методу бухгалтерського обліку є специфічними та відрізняють його від інших видів господарського обліку?

---

5. Які елементи методу бухгалтерського обліку мають між собою прямі та зворотні зв'язки?

Викладач _____

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Завдання 5. Побудова бухгалтерського балансу підприємства й особливості звітних відображень об'єктів бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти особливості балансового узагальнення та звітного відображення об'єктів бухгалтерського обліку на підприємстві за вимогами Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. З'ясувати можливості використання інформації балансу в управлінні підприємством.

1. Використовуючи дані про склад господарських засобів і джерел їх утворення підприємства «Світанок» станом на 1 січня 20__ року (табл. 2, 3):

- провести розподіл і узагальнення засобів та джерел їх утворення за статтями і розділами активу й пасиву балансу;
- підрахувати підсумкові величини засобів і джерел їх утворення за розділами активу і пасиву балансу й валюту балансу в цілому;
- заповнити форму №1 «Баланс» на початок звітного періоду

Складемо баланс підприємства «Світанок» станом на 1 січня 20__ року

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство _____ Дата (рік, місяць, число) _____
 Територія _____ за ЄДРПОУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОАТУУ _____
 Вид економічної діяльності _____ за КОПФГ _____
 Середня кількість працівників¹ _____ за КВЕД _____
 Адреса, телефон _____

КОДИ		
		01

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

Відповідь на питання:

1. У чому полягають відмінності балансових групувань об'єктів бухгалтерського обліку:

- від класифікаційних групувань засобів за їх складом і функціональною роллю у виробництві та за джерелами утворення засобів;

- від звітних економічних групувань об'єктів бухгалтерського обліку, які подані у формах фінансової звітності №2, №3, №4?

2. У чому полягає відмінність одноелементних та комплексних статей балансу?

3. За даними форми №1 «Баланс» визначити:

- ступінь новизни основних засобів підприємства;
- питому вагу високоліквідної групи активів у загальній величині засобів підприємства;
- міру покриття засобів, вкладених у незавершене капітальне будівництво, спеціальним джерелом фінансування.

4. Чим зумовлена рівність підсумків активу й пасиву балансу ?

Викладач _____

Завдання 6. Вплив господарських операцій на зміни в балансі

Мета – засвоїти типи балансових змін у результаті здійснення підприємством господарських операцій, з'ясувати економічну сутність кожного типу господарських операцій, які зміни вони викликають у бухгалтерському балансі.

1. Встановлено статті балансу, що змінюються, відповідно до проведених підприємством господарських операцій у квітні 20__ року. Визначимо формулу типу кожної операції (табл. 5).

Таблиця 5 Визначення формули типу господарських операцій, проведених в ПАТ «Зоря» у квітні 20__ року

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Статті балансу, що змінюються:		Формула типу операції
			активу, пасиву (+,-)	активу, пасиву (+,-)	
1	2	3	4	5	6
1	Введені в експлуатацію основні засоби	220000			
2	Оприбутковані на склад придбані у постачальників запасні частини	98000			
3	Перераховано з поточного рахунку в банку в погашення заборгованості постачальникам	102000			
4	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	38000			
5	Утримано податок на доходи фізичних осіб із заробітної плати працівників для перерахування в бюджет	11200			
6	Витрачено паливо на потреби основного виробництва	50000			
7	Списані з балансу підприємства основні засоби з причини їх повного зносу	102000			
8	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства	2800			
9	Отримано в касу кошти з поточного рахунку в банку	57900			
10	Придбані за рахунок короткострокового кредиту банку запасні частини	98000			
11	Перераховані кошти з поточного рахунку в банку на погашення короткострокового кредиту	90000			
12	Зараховані на поточний рахунок банку кошти отримані від покупців продукції	10800			
13	Відпущені зі складу матеріали на потреби виробництва	56000			
14	Оприбуткована в касу підприємства повернена підзвітна сума	400			
15	Оприбуткована отримана з виробництва готова продукція	200000			
16	Частина нерозподіленого прибутку звітного року направлена на поповнення резервного капіталу	40000			
17	Нарахована премія робітникам підприємства за рахунок нерозподіленого прибутку звітного року	20000			
18	Куплений у населення за готівку молодняк тварин для подальшої відгодівлі	2500			
19	Оприбутковано приплід тварин	1500			

1	2	3	4	5	6
20	Нарахований податок на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету	5100			
21	Утримується із заробітної плати працівників невикористаний ними залишок підзвітних сум на витрати у відрядженні	130			
22	Отримано на поточний рахунок підприємства довгостроковий кредит банку	550000			
23	Частково погашений раніше отриманий в банку довгостроковий кредит	60000			
24	Виплачена з каси працівникам підприємства премія	20000			
25	Оприбутковано придбані підзвітною особою будівельні матеріали	1360			
26	Відвантажена покупцю зі складу готова продукція	60000			
27	З поточного рахунку підприємства здійснена попередня оплата товарів	8500			
28	Отримані і оприбутковані на склад раніше оплачені товари	8500			
29	Частково оплачено заборгованість підприємства перед бюджетом	12300			
30	Частково погашено раніше отриманий в банку довгостроковий кредит	200000			

Відповідь на питання:

1. Які типи господарських операцій викликають зміни:

а) в структурі активів підприємства;

б) в структурі зобов'язань підприємства?

---

2. Які типи операцій викликають зміни загальної величини пасивів підприємства?

Викладач _____

Завдання 7. Взаємозв'язок між балансом і об'єктами бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти будову бухгалтерського балансу підприємства як економічної таблиці, що відображає стан засобів і джерел їх утворення в статичній і динамічній.

1. На основі даних про стан господарських засобів і джерел їх утворення в ПАТ «Зоря» станом на 1 квітня 20__ року (табл. 6) скласти вступний баланс підприємства на відповідну дату.

Таблиця 6 Господарські засоби і джерела їх утворення в ПАТ «Зоря»
станом на 1 квітня 20__ року

№ з/п	Найменування засобів і джерел їх утворення	Сума, грн
1	Основні засоби (первісна вартість)	1 466 000
2	Знос основних засобів	151 000
3	Заборгованість бюджету	9 000
4	Заборгованість різним кредиторам	5 000
5	Заборгованість різних дебіторів	14 000
6	Зареєстрований (пайовий) капітал	1 813 200
7	Забезпечення майбутніх витрат та платежів	3 000
8	Затрати по капітальних інвестиціях	440 000
9	Короткострокові кредити банку	194 000
10	Цільове фінансування	340 000
11	Нерозподілений прибуток звітного року	320 000
12	Готівка в касі	3 000
13	Грошові кошти на поточному рахунку в банку	370 000
14	Заборгованість постачальникам	90 000
15	Заборгованість по заробітній платі	65 000
16	Заборгованість органам соціального страхування	3 000
17	Кошти, видані підзвітним особам	5 200
18	Матеріали	93 000
19	Паливо	118 000
20	Насіння	70 000
21	Корми	60 000
22	Затрати незавершеного виробництва в рослинництві	120 000
23	Затрати незавершеного виробництва в тваринництві	115 000
24	Витрати майбутніх періодів	19 000
25	Готова продукція	100 000

2. Складемо вступний баланс ПАТ «Зоря» станом на 1 квітня 20__ року

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство _____ Дата (рік, місяць, число) _____ за ЄДРПОУ
 Територія _____ за КОАТУУ
 Організаційно-правова форма господарювання _____ за КОПФГ
 Вид економічної діяльності _____ за КВЕД
 Середня кількість працівників¹ _____
 Адреса, телефон _____
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
 за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

КОДИ		
		01

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

3. На основі даних табл. 5 визначити підсумкові величини зміни окремих балансових статей, а також активу і пасиву балансу за квітень 20__ року (табл. 7).

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського
обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство _____	Дата (рік, місяць, число) _____	КОДИ
Територія _____	за ЄДРПОУ _____	01
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОАТУУ _____	
Вид економічної діяльності _____	за КОПФГ _____	
Середня кількість працівників ¹ _____	за КВЕД _____	
Адреса, телефон _____		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____

за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

Відповідь на питання:

1. Яке значення має баланс для фінансового керівництва підприємства?

---

2. Визначити абсолютні та відносні зміни за звітний період підприємства в запасах і в затратах.

---

3. Визначити коефіцієнт динаміки величини джерел власних і прирівняних до них засобів підприємства за звітний період.

Викладач _____

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Завдання 8. Розкладання балансу на рахунки, синтетичне групування господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти поділ і розкладання балансу на бухгалтерські рахунки, записати по них залишки сум, які значаться на статтях балансу, визначити зв'язок між рахунками і балансом, вивчити основні ознаки активних і пасивних рахунків.

1. На основі даних про стан господарських засобів та джерел їх утворення у ПАТ «Зоря» станом на 1 жовтня 20__ року (табл. 8), скласти баланс підприємства на відповідну дату, групуючи окремі види засобів та їх джерел в активі і пасиві балансу (табл. 9).

Таблиця 8 Господарські засоби та джерела їх утворення у ПАТ «Зоря»
станом на 1 жовтня 20__ року

№	Найменування господарських засобів та джерел їх утворення	Сума, грн
1	Основні засоби (первісна вартість)	807064
2	Знос основних засобів	187000
3	Запасні частини	32384
4	Нерозподілений прибуток звітного року	227020

Дт 151 «Капітальне будівництво» Кт	
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

Дт 203 «Паливо» Кт	
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»	
Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

21 «Поточні біологічні активи»	
Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

231 «Виробництво продукції рослинництва»	
Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

232 «Виробництво продукції тваринництва»	
Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	
Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

301 «Готівка в національній валюті»	
Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

311 «Поточні рахунки
в національній валюті»

Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

372 «Розрахунки з підзвітними
особами

Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

377 «Розрахунки з
різними дебіторами»

Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

43 «Резервний капітал»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

44 «Нерозподілені прибутки
(не покриті збитки)»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

47 «Забезпечення майбутніх
витрат і платежів»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

50 «Довгострокові позики»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

60 «Короткострокові позики»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

631 «Розрахунки з вітчизняними
постачальниками»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

651 «За розрахунками із
загальнообов'язкового державного
соціального страхування»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

685 «Розрахунки з іншими кредиторами»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

201 «Сировина і матеріали»

Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

641 «Розрахунки за податками»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

66 «Розрахунки за виплатами працівникам»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

40 «Зареєстрований(пайовий) капітал»

Дт	Кт
	С-до -
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
	С-до -

207 «Запасні частини»

Дт	Кт
С-до -	
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -
С-до -	

422 «Інший вкладений капітал»		16 «Довгострокові біологічні активи»	
Дт	Кт	Дт	Кт
	С-до -		
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -		
	С-до -		

Відповідно до економічного змісту господарських операцій у ПАТ «Зоря» (табл. 10) визначимо кореспонденцію рахунків.

Таблиця 10 Журнал реєстрації господарських операцій ПАТ «Зоря»
за жовтень 20__ року

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн.	Шифр і найменування рахунків, що змінюються	
			+, -	+, -
1	2	3	4	5
1	<u>Чек №28705. Прибутковий касовий ордер №51.</u> Отримано з поточного рахунку касиром Ващенко А.П. кошти для виплати заробітної плати і оприбутковано в касу	10000		
2	<u>Розрахунково-платіжна відомість №21. Видатковий касовий ордер №76.</u> Видана із каси заробітна плата працівникам	9500		
3	<u>Заява на переказ готівки №43.</u> Невидані на оплату праці гроші внесені на поточний рахунок	500		
4	<u>Накладна №202.</u> Одержано на склад і оприбутковано паливо, розрахунок з постачальниками не проведено	5730		
5	<u>Платіжне доручення № 71.</u> Перераховано з поточного рахунку постачальникам за паливо	5730		
6	<u>Видатковий касовий ордер №77.</u> Видано із каси в підзвіт завгоспу В.І.Микитенко на службове відрядження	35		
7	<u>Акт №19 приймання-передачі основних засобів.</u> Введено в експлуатацію збудований телятник як об'єкт основних засобів	45000		
8	<u>Виписка банку.</u> Одержана з банку короткотермінова позика і зарахована на поточний рахунок	40000		
9	<u>Акт №41 про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив, отрутохімікатів і гербіцидів.</u> Списуються різні добрива внесені під озимі культури	750		
10	<u>Обліковий лист №76 тракториста - машиніста.</u> Списуються витрачене тракторами пальне і мастильні матеріали на різні роботи в рослинництві	500		
11	<u>Платіжне доручення №76.</u> Перераховано з поточного рахунку в погашення довгострокової позики	60000		
12	<u>Відомість витрати кормів №61.</u> Списуються витрачені в поточному місяці корми згодовані худобі	5830		
13	<u>Розрахунок №28 нарахування оплати праці працівникам тваринництва.</u> Нарахована заробітна плата працівникам молочно - товарної ферми	3151		

14	<u>Виписка банку.</u> За рахунок одержаної короткотермінової позики сплачена заборгованість різним кредиторам	6000		
15	<u>Накладна №65.</u> Оприбутковано молодняк тварин, куплений у постачальника	15000		
16	<u>Виробничі звіти.</u> Створено резерв на оплату відпусток працівникам і включено у витрати тваринництва	1800		
17	<u>Прибутковий касовий ордер №52.</u> Одержана в банку позичка для працівників підприємства і оприбуткована в касу	5000		
18	<u>Видатковий касовий ордер №78.</u> Видана із каси працівникам позичка на індивідуальні потреби	5000		
19	<u>Платіжне доручення №79.</u> Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості : - бюджету - органам соціального страхування Разом:	1500 500 2000		
20	<u>Рахунок-фактура №37.</u> Надійшли на склад мінеральні добрива, розрахунки з постачальниками не проведені	1500		
21	<u>Акт №20 на списання будівель і споруд.</u> Списано з балансу будівлю складу у зв'язку з повним фізичним зносом	30000		
22	<u>Довідка бухгалтерії.</u> Частина нерозподіленого прибутку направлена на поповнення резервного капіталу	25000		

Визначити залишки на активних і пасивних рахунках на кінець звітного періоду і на їх основі скласти баланс підприємства на відповідну дату (табл. 11)

Таблиця 11

Бухгалтерська довідка до балансу ПАТ «Зоря» станом на 1 листопада 20__ року

№ рах.	АКТИВ	Сума, грн.	№ рах.	ПАСИВ	Сума, грн.

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

Відповідь на питання:

1. Дати визначення активних, пасивних і активно-пасивних рахунків, пояснити особливості взаємозв'язків цих рахунків із балансом.

---

2. Сформулювати правила виведення кінцевих залишків на активних, пасивних і активно-пасивних рахунках бухгалтерського обліку.

---

3. Який порядок відображення господарських операцій на рахунках?

4. Як перевірити правильність відображення операцій на рахунках?

Викладач _____

Завдання 9. Застосування подвійного запису при відображенні господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Мета – з'ясувати суть і значення подвійного запису, засвоїти методику визначення кореспонденції рахунків, зв'язок рахунків з оборотною відомістю і балансом.

1. На підставі залишків в рахунках на кінець звітного періоду (завдання 8, (табл. 11) відкрити бухгалтерські рахунки станом на 1 листопада.

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

3. Визначимо кореспонденцію рахунків і відобразимо їх в Журналі реєстрації господарських операцій у ПАТ «Зоря» за листопад 20_року (табл. 12)

Таблиця 12 Журнал реєстрації господарських операцій у
ПАТ «Зоря» за листопад 20_року

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн.	Кореспондуючі рахунки	
			дебет	кредит
1	2	3	4	5
1.	<u>Рахунок-фактура №76.</u> Одержано від постачальників і оприбутковано на склад різні матеріали, розрахунки з постачальником не проведені	5400		
2.	<u>Платіжне доручення №72.</u> Перераховано з поточного рахунку гроші постачальникам за одержані матеріали	1300		
3.	<u>Чек №7383, прибутковий касовий ордер №53.</u> Одержано з поточного рахунку касиром А.П.Вашенко кошти для оплати праці працівникам і оприбутковано в касу	18000		
4.	<u>Розрахунково-платіжна відомість №23, видатковий касовий ордер №79.</u> Видано із каси оплату праці робітникам	17000		
5.	<u>Накладна.</u> Використані мінеральні добрива списані на витрати рослинництва	19350		
6.	<u>Квитанція.</u> Депонована сума оплати праці здана в банк	1000		
7.	<u>Обліковий листок праці і виконаних робіт.</u> Нарахована оплата праці робітникам рослинництва	20000		

8.	<u>Акт №10 на списання машин, устаткування і транспортних засобів.</u> Списані вантажні автомобілі, непридатні для експлуатації, в результаті їх повного зносу	56000		
9.	<u>Чек №7384, прибутковий касовий ордер №54.</u> Одержано з поточного рахунку касиром А.П.Ващенко кошти для господарських потреб	100		
10.	<u>Видатковий касовий ордер №80.</u> Видано в підзвіт завгоспу В.І.Микитенко гроші для відрядження	77		
11.	<u>Відомість витрати кормів №62.</u> Згодовані тваринам корми списуються на витрати тваринництва	1500		
12.	<u>Розрахунок бухгалтерії.</u> Нараховані внески в бюджет податку на доходи фізичних осіб із заробітної плати робітників	3000		
13.	<u>Платіжне доручення №76.</u> Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості перед бюджетом	2500		
14.	<u>Виписка банку.</u> Надійшли на поточний рахунок кошти в погашення дебіторської заборгованості	3000		
15.	<u>Строкове зобов'язання.</u> Оплачено за рахунок короткотермінової позички заборгованість постачальнику за раніше одержані матеріали	2000		
16.	<u>Лімітно-забірна №69 на одержання матеріальних цінностей.</u> Списується вартість матеріалів використаних на потреби рослинництва	790		
17.	<u>Акт №7 на вибракування тварин і птиці.</u> Вибракувані з основного стада корови і поставлені на відгодівлю	1500		
18.	<u>Лімітно-забірна картка №70 на одержання матеріальних цінностей.</u> Списані витрачені запасні частини на поточний ремонт трактора і віднесені на витрати рослинництва	525		
19.	<u>Рахунок-фактура №307.</u> Оприбутковано на склад придбане у постачальників тверде паливо	1600		
20.	<u>Виробничий звіт.</u> Списані на лікування тварин медикаменти включені у витрати тваринництва	11650		
21.	<u>Відомість нарахування амортизаційних відрахувань №9.</u> Нарахована сума амортизаційних відрахувань основних засобів, які використовувалися в рослинництві	3000		
22.	<u>Звіт про використання коштів №55.</u> Оприбутковані канцелярські товари, придбані підзвітною особою	50		
23.	<u>Накладна.</u> Вартість використаних малоцінних та швидкозношуваних предметів віднесено до витрат майбутніх періодів	50		
24.	<u>Платіжне доручення №64.</u> Здійснено передоплату за матеріальні цінності постачальнику	7000		
25.	<u>Рахунок-фактура №407,56.</u> Оприбутковано придбані у постачальників: - запасні частини - корми	8630 13950		

4. Складемо оборотну відомість по синтетичних рахунках і баланс підприємства на відповідну дату.

Таблиця 13 Оборотна відомість по синтетичних рахунках

ПАТ «Зоря» за листопад 20_ року

Назва синтетичних рахунків	Шифр рахунку	Сальдо на 1 листопада 20_ року		Обороти за листопад		Сальдо на 1 грудня 20_ року	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
1	2	3	4	5	6	7	8
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							

14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							

30.							
31.							
32.							
33.							
Всього:	*						

За даними оборотно-сальдової відомості (табл. 13) скласти баланс підприємства

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Підприємство _____	Дата (рік, місяць, число) _____	КОДИ
Територія _____	за ЄДРПОУ _____	01
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОАТУУ _____	
Вид економічної діяльності _____	за КОПФГ _____	
Середня кількість працівників ¹ _____	за КВЕД _____	
Адреса, телефон _____		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____

за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		

Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300		
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Вилучений капітал	1430	( )	( )
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1700		
Баланс	1900		

---

5. Який зв'язок існує між синтетичними рахунками і оборотною відомістю по них?

---

6. Пояснити особливості та взаємозв'язки хронологічних і систематичних записів господарських операцій у бухгалтерському обліку.

Викладач _____

Завдання 10. Аналітичне групування господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок аналітичного і синтетичного обліку

Мета – засвоїти техніку відображення господарських операцій на рахунках синтетичного і аналітичного обліку та складання оборотних відомостей за відповідними рахунками, зрозуміти взаємозв'язок рахунків синтетичного і аналітичного обліку.

1. На підставі оборотної відомості (табл. 13) відкрити наступні рахунки та субрахунки і записати на них залишки на 1 грудня 20__ року: 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», 203 «Паливо», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

2. На підставі відомостей залишків (табл. 14, 15, 16, 17, 18) відкрити аналітичні рахунки до відповідних рахунків та субрахунків: 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», 203 «Паливо», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Таблиця 14 Відомість залишків на 01.12.20__ р. за рахунком 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»

№ з/п	Назва аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн	Сума, грн
1	Пшениця	ц	500	70,00	35000,00
2	Жито	ц	240	60,00	14400,00
3	Ячмінь	ц	160	55,00	8800,00
4	Кукурудза	ц	60	50,00	3000,00
5	Просо	ц	40	45,00	1800,00
6	Соняшник	ц	40	150,00	6000,00
<i>Разом</i>		х	х	х	69000,00

Таблиця 15 Відомість залишків на 01.12.20__ р. за субрахунком 203 «Паливо»

№ з/п	Назва аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн	Сума, грн
1	Дизельне паливо	л	3000	8,00	24000,00
2	Бензин	л	1400	10,00	14000,00
3	Мастильні матеріали	кг	1750	12,00	21000,00
4	Кам'яне вугілля	ц	84,4	60,00	5064,00
<i>Всього:</i>		х	х	х	64064,00

Таблиця 16 Відомість залишків на 01.12.20__р. за субрахунком
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»

№ з/п	Назва аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн	Сума, грн
1	Кукурудза	ц	32	50,00	1600,00
2	Соняшник	ц	10	160,00	1600,00
3	Озима пшениця	ц	72,8	75,00	5460,00
4	Ячмінь	ц	52	57,50	2990,00
5	Сіно	ц	300	30,00	9000,00
6	Силос	ц	440	20,00	8800,00
7	Солома	ц	1080	15,00	16200,00
8	Концентровані корми	ц	40	150,00	6000,00
<i>Разом</i>		х	х	х	51650,00

Таблиця 17 Відомість залишків на 01.12.20__р. за рахунками 377 «Розрахунки з різними дебіторами» та 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»

№ з/п	Назва підприємства, організації	Сума, грн	
		по дебету	по кредиту
1	Торгівельна база	3336	-
2	Магазин «Тканини»	-	5500
3	ПСП «Світанок»	-	10870
4	Райвідділення «Агросервіс»	4001	-
5	ПАТ «Сільгосптехніка»	-	4630
<i>Всього</i>		7337	21000

Таблиця 18 Відомість залишків на 01.12.20__р.
за субрахунком 372 «Розрахунки з підзвітними особами»

№ з/п	Прізвище, ім'я по батькові	Посада	Сума, грн	
			дебет	кредит
1	Микитенко В.І.	завгосп	112	-
2	Сорочан О.О.	гол. бухгалтер	50	-
3	Петренко Д.В.	експедитор	200	-
<i>Всього</i>			362	-

На підставі оборотної відомості (табл. 13) відкриємо відповідні рахунки синтетичного обліку.

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

На підставі відомостей залишків відкриємо аналітичні рахунки до відповідних рахунків та субрахунків 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва», 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення», 203 «Паливо», 372 «Розрахунки з підзвітними особами», 377 «Розрахунки з іншими дебіторами», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Аналітичні рахунки до субрахунку 203 «Паливо»

№	Операції	Од. виміру	Ціна, грн.	Оборот за місяць			
				Дт		Кт	
				к-ть	сума	к-ть	сума
Дизельне паливо							
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						

Аналітичні рахунки до субрахунку

208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»

№	Операції	Од. виміру	Ціна, грн.	Оборот за місяць			
				Дт		Кт	
				к-ть	сума	к-ть	сума
Кукурудза							
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						

	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						

Аналітичні рахунки до рахунку

27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»

№	Операції	Од. виміру	Ціна, грн.	Оборот за місяць			
				Дт		Кт	
				к-ть	сума	к-ть	сума
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						

	С-до						
	Оборот						
	С-до						
	С-до						
	Оборот						
	С-до						

Аналітичні рахунки до рахунку
372 «Розрахунки з підзвітними особами»

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Аналітичні рахунки до рахунку
377 «Розрахунки з іншими дебіторами»

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Аналітичні рахунки до рахунку
685 «Розрахунки з іншими кредиторами»

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

На підставі господарських операцій у ПАТ «Зоря» за грудень 20_ року визначимо кореспонденцію рахунків і відобразимо її на рахунках синтетичного і аналітичного обліку, після чого підрахуємо обороти і визначимо сальдо на кінець місяця (табл. 19).

Таблиця 19 Журнал реєстрації господарських операцій у ПАТ «Зоря»
за грудень 20__ року

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			дебет	кредит
1	2	3	4	5
1	<u>Платіжне доручення №101. Виписка банку.</u> Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості ПАТ «Сільгосптехніка»	700		
2	<u>Рахунок-фактура №87.</u> Одержано і оприбутковано на склад від магазину «Тканини» матеріал для пошиву халатів, розрахунки не проведені	800		
3	<u>Звіт про використання коштів №65.</u> Списані витрати на придбання періодичної літератури з головного бухгалтера Сорочана О.О. на адміністративні витрати	50		
4	<u>Платіжне доручення №102. Виписка банку</u> Перераховано з поточного рахунку ПАТ «Сільгосптехніка» в погашення заборгованості	720		
5	<u>Платіжне доручення №103.</u> Перераховано з поточного рахунку ПСП «Світанок» за придбане насіння озимої пшениці	2500		
6	<u>Виписка банку.</u> Надійшли кошти від торгової бази в погашення заборгованості і зараховані на поточний рахунок	1150		
7	<u>Накладні внутрішньогосподарського призначення №25-30.</u> Видана матеріальна допомога пенсіонерам зерном, ц: кукурудза – 4; жито – 10; ячмінь – 20; соняшник – 10; пшениця – 40 Всього:	200 600 1100 1500 2800 6200		
8	<u>Звіт про використання коштів № 66.</u> Списані і віднесені витрати на службове відрядження Микитенко В.І. на адміністративні витрати	112		
9	<u>Виписка банку.</u> Отримано від райвідділення «Агросервіс» в погашення дебіторської заборгованості	1000		
10	<u>Товарно-транспортна накладна №276.</u> Здано районному хлібоприймальному пункту (ХПП) зерно за фактичною собівартістю, ц: - пшениця – 175; - жито – 40; - ячмінь – 40 Всього:	12250 2400 2200 16850		

11	<u>Приймальні квитанції.</u> Нараховану підприємству за здану продукцію районному ХПП за заготівельними цінами: пшениця жито ячмінь Всього:	15500 2900 2500 20900		
12	<u>Видатковий касовий ордер №81</u> Видано з каси на службове відрядження завгоспу Микитенко В.І.	50		
13	<u>Відомість витрати кормів №63.</u> Списуються на витрати тваринництва корми, ц: силос – 20 концентровані –7 Всього:	400 1050 1450		
14	<u>Виписка банку.</u> Надійшла заборгованість від районного ХПП за здану продукцію і зарахована на поточний рахунок	20900		
15	<u>Звіт про використання коштів №67.</u> Оприбутковані придбані за рахунок підзвітної суми експедитора Петренка Д.В. запасні частини	280		
16	<u>Рахунок-фактура №64.</u> Одержано від районної нафтобази пальне: дизельне паливо –188 л бензин – 100 л мастильні матеріали – 250 кг Всього:	1504 1000 3000 5504		
17	<u>Накладна внутрішньогосподарського призначення.</u> Передано насіння з центрального складу у відділкові склади, ц: кукурудза – 12 соняшник – 2 ячмінь – 20 Всього:	600 320 1150 2070		
18	<u>Облікові листи №81-86 тракториста-машиніста.</u> Списується пальне використане на роботи в тваринництві: - дизельне паливо – 375 л бензин – 140 л мастильні матеріали – 585 кг Всього:	3000 1400 7020 11420		
19	<u>Акт на списання автотранспортних засобів №4.</u> Списано з балансу підприємства спрацьований автонавантажувач	40000		
20	<u>Відомість витрати кормів №64.</u> Списуються на витрати тваринництва згодовані корми на фермі, ц: сіно –40 силос – 120 солома–100 Всього:	1200 2400 1500 5100		
21	<u>Заява №5 на відкриття акредитиву.</u> Виставлено з поточного рахунку акредитив для придбання насіння	6000		
22	<u>Акредитив №5.</u> За рахунок виставленого акредитиву здійснено передоплату ПАТ «Сортнасіння»	4200		
23	<u>Рахунок-фактура №89.</u> Отримано і оприбутковано куплене насіння, ц: кукурудзи – 40 соняшника – 5 озимої пшениці –20 Всього:	2000 800 1500 4300		

Таблиця 20 Оборотна відомість по аналітичних рахунках до синтетичних рахунків
203, 208, 27 у ПАТ «Зоря» за грудень 20_ року

Найменування аналітичних рахунків	Оди- ниця вимі- ру	Сальдо на 1.12.200_р.		Обороти за місяць				Сальдо на 1.01.200_р.	
		кіль- кість	сума, грн.	дебет		кредит		кіль- кість	сума, грн.
				кіль- кість	сума, грн.	кіль- кість	сума, грн.		
203 «Паливо»									
Всього по рахунку:	х	х		х		х		х	
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»									
Всього по рахунку:	х	х		х		х		х	
27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»									
Всього по рахунку:	х	х		х		х		х	

Таблиця 21 Оборотна відомість по аналітичних рахунках до синтетичних рахунків та субрахунків 372, 377, 685 у ПАТ «Зоря» за грудень 20_ року, грн.

Найменування аналітичних рахунків	Шифр рахунку	Сальдо на 1 грудня 200_ року		Обороти за місяць		Сальдо на 1 січня 200_ року	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	372						
Всього по рахунку:	*						
	377						
Всього по рахунку:	*						
	685						
Всього по рахунку:	*						

Відповідь на питання:

1. Дати визначення синтетичних і аналітичних рахунків. Що таке субрахунки?

---

2. Який зв'язок існує між залишками і оборотами синтетичного рахунку і його аналітичними рахунками?

---

3. Пояснити роль оборотної відомості за аналітичними рахунками у бухгалтерському обліку.

---

4. Яку роль відіграє аналітичний облік:

- у здійсненні виробничого процесу;

- у контролі за збереженням майна підприємства?

---

5. Які є види оборотних відомостей, в чому полягають особливості і переваги шахової форми оборотної відомості?

---

6. Як визначити сальдо на кінець звітної періоду в активно-пасивному рахунку?

Викладач _____

Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку

Завдання 11. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку

Мета – поглибити знання про рахунки бухгалтерського обліку шляхом класифікації рахунків за економічним змістом, призначенням і структурою, вивчити будову і зміст плану рахунків бухгалтерського обліку, закріпити навички щодо складання кореспонденції рахунків.

1. На підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств, організацій, який використовується в Україні, здійснимо класифікацію рахунків синтетичного обліку.

Таблиця 22 Рахунки бухгалтерського обліку

Рахунки бухгалтерського обліку		
господарських засобів	джерел формування господарських засобів	господарських процесів

Таблиця 23 Рахунки господарських засобів та процесів

Рахунки господарських засобів та процесів					
необоротних активів	оборотних активів				процесів
	виробничих запасів	готової продукції	грошових коштів	коштів в розрахунках	

Таблиця 24 Рахунки джерел утворення господарських засобів

Рахунки джерел утворення господарських засобів						
власних				залучених		
капіталу	резервів і доходів майбутніх періодів	фінансування	доходів і фінансових результатів	довгострокових зобов'язань	розрахунків з кредиторами	зобов'язань щодо розподілу національного доходу

2. На підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку здійснено класифікацію рахунків синтетичного обліку за призначенням і структурою.

Таблиця 25 Рахунки бухгалтерського обліку

Рахунки бухгалтерського обліку											
основні				регулюючі		операційні				фінансово-результатні	позабалансові
матеріальні і нематеріальні	коштів (грошові)	капіталу та забезпечення зобов'язань	розрахунків	доповнюючі	контрарні	транзитні	збірно-розподільні	калькуляційні	бюджетно-розподільні		

3. За даними кореспондуючих рахунків сформулювати зміст господарських операцій (табл. 26)

Таблиця 26 Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку

№ з/п	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Зміст господарської операції
	дебет	кредит		
1	2	3	4	5
1.	30	31	20500	
2.	66	30	20000	
3.	31	30	50	
4.	23	66	25000	
5.	201	63	6800	
6.	63	60	6800	
7.	203	685	10300	
8.	685	31	10300	
9.	372	30	1200	

1	2	3	4	5
10.	92	66	11000	
11.	91	20	750	
12.	31	60	10000	
13.	23	203	1500	
14.	23	372	200	
15.	92	65	345	
16.	91	13	500	
17.	10	46	5500	
18.	44	43	460	
19.	23	13	1300	
20.	30	68	2400	
21.	93	372	220	
22.	44	40	1850	
23.	23	63	2000	
24.	31	50	30000	
25.	23	91	287	
26.	31	36	17000	
27.	207	37	1600	
28.	26	23	1250	
29.	60	50	1000	
30.	93	20	500	
31.	10	15	10500	
32.	15	20	300	
33.	23	22	750	
34.	22	372	175	
35.	20	23	780	
36.	65	31	2450	
37.	947	20	880	
38.	90	91	690	
39.	91	63	450	
40.	64	31	3000	

Відповідь на питання:

1. Яке призначення класифікації рахунків?

---

2. Як класифікують рахунки за економічним змістом?

---

3. Назвати найважливіші групи активних рахунків засобів підприємства і дати економічну характеристику кожної групи.

---

4. Назвати найважливіші групи пасивних рахунків джерел утворення засобів підприємства і дати економічну характеристику кожної групи.

---

5. В чому полягає особливість активно-пасивних рахунків?

---

6. Як класифікують рахунки за призначенням і структурою?

---

7. Для чого призначені доповнюючі і контрарні рахунки? Привести приклад контрактивного регулюючого рахунку.

---

8. В яких випадках операційні рахунки можуть мати сальдо, дати його економічну характеристику?

---

9. В чому полягає особливість і яка економічна характеристика калькуляційних рахунків?

---

10. Дані яких рахунків дозволяють здійснювати контроль за дотриманням планових параметрів процесу виробництва?

---

11. Яке призначення і структура збірно-розподільних та бюджетно - розподільних рахунків?

---

12. Дати визначення і будову фінансово-результатних рахунків.

---

13. В чому полягають особливості обліку господарських операцій на позабалансових рахунках?

---

14. Дати характеристику позитивних сторін групування і нумерації рахунків в Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Викладач _____

Тема 6. Облік господарських процесів

Завдання 12 .Облік процесу придбання виробничих запасів

Мета – засвоїти порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку основних операцій процесу придбання виробничих запасів, визначення первісної вартості придбаних матеріальних цінностей і розподілу транспортно-заготівельних витрат між об'єктами обліку запасів.

1. На підставі наведених даних відкрити рахунки бухгалтерського обліку:

- 1) Запасні частини – 10260 грн.
- 2) Готівка у касі підприємства – 650 грн.
- 3) Кошти на поточному рахунку в банку – 42000 грн.
- 4) Готівка у підзвітних осіб – 350 грн.
- 5) Заборгованість постачальникам запасних частин – 3350 грн.
- 6) Витрати у незавершеному виробництві – 12510 грн.
- 7) Заборгованість різним кредиторам – 1870 грн.

2. Відкрити аналітичні рахунки до субрахунку 207 «Запасні частини» і записати в них початкові залишки:

- ✓ запасні частини А – ціна 20 грн. за 1 шт.; кількість 150 шт.; сума 3000 грн.;
- ✓ запасні частини Б – ціна 12 грн. за 1 шт.; кількість 300 шт.; сума 3600 грн.;
- ✓ запасні частини В – ціна 10 грн. за 1 шт.; кількість 200 шт.; сума 2000 грн.;
- ✓ запасні частини Г – ціна 4 грн. за 1 шт.; кількість 250 шт.; сума 1000 грн.;
- ✓ транспортно - заготівельні витрати 660 грн.

Відкриємо рахунки синтетичного обліку.

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Відкриємо аналітичні рахунки до субрахунку 207 «Запасні частини»

№	Операції	Од. виміру	Ціна, грн.	Оборот за місяць			
				Дт		Кт	
				к-ть	сума	к-ть	сума
Матеріали „А»							
Матеріали „Б»							
Матеріали „В»							
Матеріали „Г»							
Транспортно-заготівельні витрати							

На підставі господарських операцій за звітний місяць визначимо кореспонденцію рахунків (табл.27).

Таблиця 27 Господарські операції з обліку процесу заготівлі за місяць 20__р.

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			дебет	кредит
1	<u>Рахунок-фактура №86</u> Оприбутковані на склад підприємства запасні частини за купівельними цінами, які надійшли від постачальника (кількість ціною за одиницю), шт. : «А» – 120 шт. «Б» – 200 шт. «В» – 150 шт. «Г» – 150 шт. Разом :	2400 2400 1500 600 6900		
2	<u>Податкова накладна № 91</u> Відображений податковий кредит за податком на додану вартість за придбаними запасними частинами	1380		
3	<u>Видатковий касовий ордер № 144</u> Видано з каси готівку експедитору Герасименко А.М. на службове відрядження, пов'язане із придбанням запасних частин	250		
4	<u>Рахунок-фактура №114</u> Нараховано залізничній станції за зберігання запасних частин	120		
5	<u>Рахунок-фактура №132</u> Нараховано автотранспортному об'єднанню за доставку запасних частин в підприємство	260		
6	<u>Виписка банку</u> Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості постачальникам запасних частин	8280		
7	<u>Звіт про використання коштів №55</u> Віднесено вартість послуг експедитора Герасименко А.М. на витрати, пов'язані з придбанням і доставкою запасних частин	200		
8	<u>Наряд на виконану роботу</u> Нарахована робітникам підприємства заробітна плата за розвантаження запасних частин	100		
9	<u>Виписка банку</u> Перераховано з поточного рахунку: залізничній дорозі за зберігання запасних частин автотранспортному об'єднанню за доставку запасних частин	120 260		
10	<u>Лімітно-забірна картка №26</u> Списані на потреби виробництва запасні частини за купівельними цінами «А» – 210 шт. «Б» – 375 шт. «В» – 60 шт. «Г» – 275 шт. Разом:	4200 4500 600 1100 10400		
11	<u>Довідка бухгалтерії</u> Включаються до витрат на виробництво транспортно-заготівельні витрати у частині, яка віднесена до відпущених у виробництво матеріалів (суму визначити, відобразивши розрахунок у відомості розподілу транспортно-заготівельних витрат)			

Таблиця 28 Відомість розподілу транспортно-заготівельних витрат

Зміст показників	Вартість запасних частин, грн.					Транспортно-заготівельні витрати, грн.	Облікова вартість запасних частин, грн
	Разом	А	Б	В	Г		
1. Залишок на початок місяця							
2. Надійшло за місяць							
3. Вибуло за місяць							
4. Залишок на кінець місяця (ряд.1 +ряд.2 – ряд.3)							

Відповіді на питання:

1. Як визначити первісну вартість придбаних підприємством матеріальних цінностей?

---

2. Дати характеристику рахунків з обліку процесу придбання.

---

3. З яких витрат складається вартість придбаних матеріалів?

Викладач _____

Завдання 13. Облік процесу виробництва продукції

Мета – засвоїти порядок відображення у бухгалтерського обліку операцій з виробництва продукції, розподілу непрямих (побічних) витрат між різними об'єктами обліку витрат, калькулювання фактичної виробничої собівартості готової продукції та обчислення її відхилень від нормативної виробничої собівартості.

1. На основі нижче наведених даних відкрити рахунки синтетичного обліку:

- 1) Основні матеріали – 19500 грн.
- 2) Паливо – 11400 грн.
- 3) Поточний рахунок у банку – 28000 грн.
- 4) Готівка у касі – 2900 грн.
- 5) Заборгованість персоналу з оплати праці – 12980 грн.
- 6) Заборгованість вітчизняним постачальникам – 17600 грн.
- 7) Основні засоби – 200000 грн.
- 8) Знос основних засобів – 52000 грн.
- 9) Готова продукція на складі – 8100 грн.

10) Витрати у незавершеному виробництві – 11600 грн.

11) Зареєстрований (пайовий) капітал – 24500 грн.

12) Нерозподілений прибуток поточного року – 28820 грн.

13) Малоцінні інструменти – 3000 грн.

2. Відкрити рахунки аналітичного обліку:

а) до рахунку 23 «Виробництво»:

- рахунок 23 А «Виробництво продукції А» – 5400 грн.

- рахунок 23 Б «Виробництво продукції Б» – 6200 грн.

б) до рахунку 26 «Готова продукція»:

- рахунок 26 А «Готова продукція А» – 150 од., нормативна виробнича собівартість одиниці продукції 24,0 грн.; сума 3600 грн.;

- рахунок 26 Б «Готова продукція Б» – 225 од.; нормативна виробнича собівартість одиниці продукції 20,0 грн.; сума 4500 грн.

Відкриємо рахунки синтетичного обліку:

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Таблиця 29 Журнал реєстрації господарських операцій з обліку процесу виробництва за звітний період 20__ р.

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	<u>Лімітно-забірна картка № 49</u> Відпущено зі складу у виробництво основні матеріали: на виробництво продукції А на виробництво продукції Б Всього:	3210 <u>3460</u> 6670		
2	<u>Відомість витрат палива № 11</u> Відпущено зі складу у виробництво паливо: на виробництво продукції А на виробництво продукції Б на загальновиробничі потреби цехів Всього:	2437 2890 <u>2200</u> 7527		
3	<u>Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів № 4</u> Відпущені із інструментальної комори малоцінні інструменти у виробництво: на виробництво продукції А на виробництво продукції Б на загальновиробничі потреби цехів Всього:	296 484 <u>320</u> 1100		
4	<u>Розрахункова відомість № 11</u> Нарахована заробітна плата за звітний місяць: робітникам, зайнятим на виробництві продукції А робітникам, зайнятим на виробництві продукції Б обслуговуючому та управлінському персоналу цехів Всього :	2940 2788 <u>1940</u> 7668		
5	<u>Відомість розрахунків за страхуванням № 11.</u> Нараховано єдиний соціальний внесок у розмірі <u>22</u> % від нарахованої заробітної плати за звітний місяць: робітникам, зайнятим на виробництві продукції А робітникам, зайнятим на виробництві продукції Б обслуговуючому і управлінському персоналу цехів Всього (суми визначити):			
6	<u>Розрахункова відомість № 11</u> З нарахованої заробітної плати утримується податок на доходи фізичних осіб для сплати у бюджет	1170		
7	<u>Прибутковий касовий ордер № 171</u> Отримана з поточного рахунку в банку і оприбуткована у касу готівка для виплати заробітної плати	6498		
8	<u>Виписка банку</u> Перераховано з поточного рахунку для погашення заборгованості: Пенсійному фонду бюджету Всього (див. суми операцій 5, 6):			

9	<u>Рахунок – фактура. Відомість розподілу витрат з електроенергії № 6</u> Нарахована міськенергооб'єднанню сума оплати за електроенергію розподіляється за напрямками її використання: на виробництво продукції А на виробництво продукції Б на освітлення приміщень цехів та ділянок Всього	6140 5860 <u>4600</u> 16600		
10	<u>Відомість нарахування амортизації за основними засобами № 11</u> Нарахована амортизація основних засобів: які використовуються у виробництві продукції А які використовуються у виробництві продукції Б загальновиробничого призначення Всього	1860 2140 <u>960</u> 4960		
11	<u>Відомість розподілу загальновиробничих витрат № 11*</u> Змінні загальновиробничі витрати включаються: до витрат на виробництво продукції А до витрат на виробництво продукції Б Всього:			
12	Розподілені постійні загальновиробничі витрати включаються: до витрат на виробництво продукції А до витрат на виробництво продукції Б Всього:			
13	Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до собівартості реалізованої готової продукції Всього: (суми визначити використовуючи дані рахунків «Виробництво», «Загальновиробничі витрати» та інформацію табл. 30).			
14	<u>Накладна № 22</u> Оприбуткована на склад випущена з виробництва за плановою собівартістю: готова продукція А – 800 од. готова продукція Б – 900 од. Всього:	19200 <u>18000</u> 37200		
15	<u>Довідка бухгалтерії № 13</u> Визначається фактична собівартість отриманої з виробництва готової продукції (табл. 31) і списуються калькуляційні різниці на відповідні рахунки: готової продукції А готової продукції Б Разом:			

*Примітка: При розподілі загальновиробничих витрат необхідно врахувати, що за нормальною потужністю загальновиробничі витрати (умовно) поділяються на

- змінні (2/3),
- постійні (1/3).

Постійні витрати в свою чергу поділяються на:

- постійні розподілені (3/4),
- постійні нерозподілені (1/4).

Таблиця 30 Розподіл загальновиробничих витрат

Показники	Всього	Продукція А	Продукція Б
База розподілу (нарахована заробітна плата)			
Загальновиробничі витрати за період:		х	х
- змінні загальновиробничі витрати			
- постійні загальновиробничі витрати		х	х
- постійні розподілені			
- постійні нерозподілені		х	х

4. Відобразити проведені підприємством у звітному періоді господарські операції на рахунках синтетичного та аналітичного обліку, підрахувати за всіма рахунками обороти за період і визначити залишки на кінець періоду.

Таблиця 31 Розрахунок фактичної виробничої собівартості готової продукції, випущеної у звітному періоді, та відхилень фактичної собівартості від нормативної, грн

Об'єкти калькулювання виробничої собівартості (види продукції)	Витрати у незавер- шеному виробни- цтві на початок періоду	Фактичні витрати на виробни- цтво у звітному періоді	Витрати у незавер- шеному виробни- цтві на кінець місяця	Фактична виро- бнича собівар- тість усієї готової продукції	Фактична виро- бнича собівар- тість одиниці продукції	Нормати- вна ви- робнича собівар- тість готової продукції	Відхиленн я (+,-) фактичної собі- вартості від нор- мативної
Продукція А	5400		8000			19200	
Продукція Б	6200		9500			18000	
Всього:	11600		17500			37200	

5. Скласти оборотну відомість за аналітичними рахунками до синтетичного рахунку 26 «Готова продукція» (табл. 32) і звірити записи в аналітичному та синтетичному обліку.

Таблиця 32 Оборотна відомість по аналітичних рахунках до синтетичного рахунку 26 «Готова продукція», грн.

Найменування аналітичних рахунків	Одиниця виміру	Сальдо на 1. __.20__ р.		Обороти за місяць				Сальдо на 1. __.20__ р.	
		кількість	сума, грн.	дебет		кредит		кількість	сума, грн.
				кількість	сума, грн.	кількість	сума, грн.		
Всього по рахунку:	х	х		х		х		х	

Відповідь на питання:

1. Яка характеристика рахунків з обліку процесу виробництва?

---

2. Які рахунки в обліку процесу виробництва виконують роль збирально-розподільного рахунку і роль калькуляційного рахунку?

---

3. Як класифікуються витрати на виробництво за ознакою способу їх розподілу та включення до собівартості об'єктів обліку витрат?

---

4. З яких витрат складається виробнича собівартість продукції? Який порядок їх включення у собівартість?

---

5. Які відмінності об'єктів обліку витрат від об'єктів калькулювання собівартості?

---

6. Яку роль виконує інвентаризація незакінченого виробництва на кінець звітного періоду в калькулюванні виробничої собівартості готової продукції?

Викладач _____

Завдання 14 .Облік процесу виробництва та формування собівартості готової продукції

Мета – закріпити порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій з процесу виробництва та включення витрат в собівартість калькуляційних об'єктів, способи розподілу накладних витрат за об'єктами калькуляції.

1. На основі нижче наведених даних відкрити субрахунки та синтетичні рахунки:

- 1) Основні матеріали – 59520 грн.
- 2) Паливо – 18870 грн.
- 3) Поточний рахунок у банку – 76492 грн.
- 4) Розрахунки з підзвітними особами – 412 грн.
- 5) Заборгованість персоналу з оплати праці – 20051 грн.
- 6) Готова продукція – 178000 грн.
- 7) Витрати у незавершеному виробництві – 191681 грн.
- 8) Загальновиробничі витрати – 22210 грн.
- 9) Адміністративні витрати - 51456грн.
- 10) Резерв майбутніх витрат і платежів – 4365 грн.
- 11) Заборгованість перед бюджетом – 1100 грн.
- 12) Заборгованість перед органами соціального страхування – 1900 грн.
- 13) Заборгованість постачальникам – 40347 грн.
- 14) Допоміжні виробництва – 33350 грн.
- 15) Основні засоби – 246000 грн.
- 16) Знос основних засобів – 29800 грн.

2. Відкрити аналітичні рахунки до наступних рахунків синтетичного обліку:

а) до рахунку 23 «Виробництво»:

- рахунок 23 А «Виробництво продукції А» – 102630 грн.

- рахунок 23 Б «Виробництво продукції Б» – 49051 грн.

- рахунок 23 В «Виробництво продукції В» – 40000 грн.

б) до рахунку 26 «Готова продукція»:

- рахунок 26 А «Готова продукція А» – 400 од., нормативна виробнича собівартість одиниці продукції 130,0 грн.; сума 52000 грн.

- рахунок 26 Б «Готова продукція Б» – 1200 од.; нормативна виробнича собівартість одиниці продукції 50,0 грн.; сума 60000 грн.

- рахунок 26 В «Готова продукція В» – 1100 од.; нормативна виробнича собівартість одиниці продукції 60,0 грн.; сума 66000 грн.

Відкриємо рахунки синтетичного обліку:

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Таблиця 33 Журнал реєстрації господарських операцій з обліку процесу виробництва за звітний період 20__ р.

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунків	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	<p><u>Облікові листи праці і виконаних робіт. Табель обліку робочого часу.</u> Нараховано заробітну плату:</p> <p>а) робітникам, зайнятим на виробництві продукції:</p> <p>«А» 7500</p> <p>«Б» 5200</p> <p>«В» 6840</p> <p>Разом: 19540</p> <p>б) апарату управління цехами 3050</p> <p>в) адміністративному персоналу <u>5400</u></p> <p>Всього: 27990</p>			
2	<p><u>Відомість розрахунків за страхуванням № 32</u> Нараховано єдиний соціальний внесок у розмірі <u>22</u> % від нарахованої заробітної плати за звітний період:</p> <p>робітникам, зайнятим на виробництві продукції А</p> <p>робітникам, зайнятим на виробництві продукції Б</p> <p>робітникам, зайнятим на виробництві продукції В</p> <p>управлінському персоналу цехів</p> <p>адміністративному персоналу</p> <p>Всього (суми визначити):</p>			
3	<p><u>Довідка бухгалтерії № 23</u> Створено резерв на оплату відпусток в розмірі 10 % і віднесено відповідно на:</p> <p>виробництво продукції А</p> <p>виробництво продукції Б</p> <p>виробництво продукції В</p> <p>загальновиробничі витрати</p> <p>адміністративні витрати</p> <p>Всього (суми визначити):</p>			
4	<p><u>Подорожні листи вантажного автомобіля.</u> Списана вартість послуг вантажного автотранспорту на:</p> <p>виробництво продукції А 9700</p> <p>виробництво продукції Б 6200</p> <p>виробництво продукції В <u>11050</u></p> <p>Разом: 26950</p>			
5	<p><u>Лімітно-забірна картка № 35.</u> Відпущено зі складу у виробництво основні матеріали на:</p> <p>виробництво продукції А 10500</p> <p>виробництво продукції Б 23400</p> <p>виробництво продукції В <u>12700</u></p> <p>Всього: 46600</p>			

1	2	3	4	5
6	<u>Відомість нарахування амортизаційних відрахувань № 8.</u> Нарахована амортизація основних засобів, яка віднесена на: виробництво продукції А виробництво продукції Б виробництво продукції В Разом: загальновиробничі витрати адміністративні витрати Всього:	7720 840 <u>780</u> 2340 360 <u>490</u> 3190		
7	<u>Рахунок-фактура №16.</u> Отримані послуги підрядної організації, вартість яких віднесена на: виробництво продукції А виробництво продукції Б виробництво продукції В Разом:	4100 6700 <u>5800</u> 16600		
8	<u>Відомість витрат палива № 29.</u> Списано зі складу використане паливо і віднесено на: виробництво продукції А виробництво продукції Б виробництво продукції В Разом: загальновиробничі витрати адміністративні витрати Всього:	4200 4450 <u>4380</u> 13030 556 <u>1738</u> 15324		
9	<u>Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт №65.</u> Списана і віднесена на адміністративні витрати підзвітна сума з головного бухгалтера підприємства, пов'язана із службовим відрядженням	412		
10	<u>Щоденник надходження продукції.</u> Оприбуткована вироблена продукція за нормативною виробничою собівартістю: готова продукція А – 1200 од. готова продукція Б – 1940 од. готова продукція В – 1800 од. Всього (суми визначити):			
11	<u>Відомість розподілу загальновиробничих витрат № 4</u> Змінні загальновиробничі витрати включаються:* до витрат на виробництво продукції А до витрат на виробництво продукції Б до витрат на виробництво продукції В Всього:			
12	Розподілені постійні загальновиробничі витрати включаються: до витрат на виробництво продукції А до витрат на виробництво продукції Б до витрат на виробництво продукції В Всього:			

Продовж. табл. 33

1	2	3	4	5
13	Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати включаються до собівартості реалізованої готової продукції Всього: (суми визначити використовуючи дані рахунків «Виробництво», «Загальновиробничі витрати», табл. 34)*			
14	<u>Довідка бухгалтерії № 25</u> Визначається фактична собівартість отриманої з виробництва готової продукції (табл. 35) і списуються калькуляційні різниці на відповідні рахунки: готової продукції А готової продукції Б готової продукції В Разом:			

*Примітка: залишки незавершеного виробництва на кінець звітнього періоду 20__р. складають за видами продукції:

«А» – 1790 грн.

«Б» – 2120 грн.

«В» – 1840 грн.

Разом – 5750 грн.

При розподілі загальновиробничих витрат необхідно врахувати, що за нормальною потужністю загальновиробничі витрати (умовно) поділяються на:

- змінні (2/3)

- постійні (1/3)

Постійні витрати в свою чергу поділяються на:

- постійні розподілені (3/4)

- постійні нерозподілені (1/4)

Таблиця 34 Розподіл загальновиробничих витрат

Показники	Всього	Продукція А	Продукція Б	Продукція В
База розподілу (нарахована заробітна плата)				
Загальновиробничі витрати за період:		х	х	х
- змінні загальновиробничі витрати				
- постійні загальновиробничі витрати:		х	х	х
- постійні розподілені				
- постійні нерозподілені		х	х	х

4. Відобразити проведені підприємством у звітному періоді господарські операції на рахунках обліку, підрахувати за всіма рахунками обороти за період і визначити залишки на кінець періоду.

Таблиця 35 Розрахунок фактичної виробничої собівартості готової продукції, випущеної у звітному періоді, та відхилень фактичної собівартості від нормативної, грн

Об'єкти калькулювання виробничої собівартості (види продукції)	Витрати у незавершеному виробництві на початок періоду	Фактичні витрати на виробництво у звітному періоді	Витрати у незавершеному виробництві на кінець місяця	Фактична виробнича собівартість усієї готової продукції	Фактична виробнича собівартість одиниці продукції	Нормативна виробнича собівартість готової продукції	Відхилення (+,-) фактичної собівартості від нормативної
Продукція А							
Продукція Б							
Продукція В							
Всього:							

Відповідь на питання:

1. За якими напрямками списують калькуляційні різниці із рахунків виробництва?

---

2. Які методи списання калькуляційних різниць використовують в обліку?

Викладач _____

Завдання 15. Класифікація витрат на виробництво продукції

Мета – засвоїти класифікацію витрат на виробництво, як основу обліку процесу виробництва, за різними ознаками групування.

1. Класифікація витрат на виробництво продукції за відповідними ознаками

Відповідь на питання:

1. За якими принципами класифікуються витрати?

---

2. Що належить до витрат живої та уречевленої праці?

---

3. Які витрати належать до прямих і непрямих?

---

4. Яка різниця між одноелементними та комплексними статтями?

---

5. Чим викликана необхідність групування витрат за галузями господарської діяльності?

Викладач _____

Завдання 16. Облік процесу реалізації продукції та визначення фінансових результатів від реалізації

Мета – засвоїти порядок відображення в бухгалтерському обліку операцій по реалізації продукції, формування чистого прибутку від реалізації та визначення фінансових результатів від реалізації продукції.

1. У Журналі реєстрації господарських операцій за звітний місяць (табл. 37) визначимо кореспондуючі рахунки за наведеними операціями.

Таблиця 37 Журнал реєстрації господарських операцій з обліку реалізації продукції за звітний період 20__р.

№ з/п	Документи, зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	<u>Товарно-транспортна накладна № 58</u> Відвантажена готова продукція А вітчизняному покупцю за договірною ціною на суму 120000 грн, у тому числі ПДВ	120000		
2	<u>Податкова накладна № 61</u> Нараховано податкове зобов'язання підприємства по ставці ____% на оплату в бюджет суми ПДВ, щодо відвантаженої продукції А			
3	<u>Вантажна митна декларація № 20</u> Відвантажена готова продукція Б іноземному покупцеві на суму 5000\$ при курсі НБУ на день відвантаження продукції 8,00 грн	5000\$ 40000		
4	<u>Вантажна митна декларація № 20</u> Нараховано податкове зобов'язання підприємства по ставці 0 % на оплату до бюджету суми ПДВ щодо експортованої продукції Б	0		
5	<u>Відомість реалізації готової продукції № 17</u> Списана виробнича собівартість відвантаженої покупцям: продукції А продукції Б Всього:	70000 20000 90000		
6	<u>Відомість розподілу загальновиробничих витрат № 4</u> Включені до собівартості реалізованої готової продукції нерозподілені постійні загальновиробничі витрати звітного періоду: продукції А (суму визначити) продукції Б (суму визначити) Всього:	13500		
7	<u>Відомість випуску готової продукції № 9</u> Віднесені до собівартості реалізованої готової продукції понаднормативні виробничі витрати звітного періоду: продукції А (суму визначити) продукції Б (суму визначити) Всього:	6000		

8	<i>Довідка бухгалтерії</i> Віднесена на збільшення фінансового результату від основної діяльності сума чистого доходу від реалізації (суми визначити): продукції А продукції Б Всього:			
9	<i>Довідка бухгалтерії</i> Віднесена на зменшення фінансового результату від основної діяльності собівартість реалізованої готової продукції (суми визначити): продукції А продукції Б Всього:			
10	<i>Рахунок № 24</i> Нарахована рекламному агентству оплата послуг за рекламу продукції, яку реалізують	700		
11	<i>Вимога № 124</i> Відпущені зі складу матеріали для упаковки готової продукції	380		
12	<i>Звіт про використання коштів № 19</i> Списана з начальника відділу збуту підприємства підзвітна сума, яка витрачена на службове відрядження до покупців	220		
13	<i>Розрахунок забезпечення майбутніх витрат</i> Створений резерв для покриття витрат з гарантійного ремонту готової продукції у покупців	500		
14	<i>Виписка з поточного рахунку у банку</i> Отримана на поточний рахунок виручка за реалізовану вітчизняному покупцеві за договірною ціною продукцію А	12000 0		
15	<i>Виписка з валютного рахунку у банку</i> Надійшла на валютний рахунок виручка за реалізовану іноземному покупцеві за договірною ціною продукцію Б	5000\$ 40000		
16	<i>Виписка з поточного рахунку у банку</i> Підприємством сплачена у бюджет сума податкового зобов'язання із ПДВ щодо реалізованої продукції А			
17	Списано на фінансові результати витрати на збут			

Примітка Базою розподілу за видами продукції нерозподілених постійних загальнопромислових витрат (операція 6) та наднормативних виробничих (операція 7) використати виробничу собівартість відвантаженої покупцям готової продукції, визначену за нормативним методом.

2. Відкрити наступні субрахунки і синтетичні рахунки бухгалтерського обліку: 701 «Дохід від реалізації готової продукції», 791 «Результат основної діяльності», 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», 93 «Витрати на збут». Записати на них операції з Журналу реєстрації господарських операцій за звітний місяць (табл. 40), підрахувати обороти за місяць та кінцеві залишки.

3. Відкрити рахунки аналітичного обліку: 701 А «Дохід від реалізації готової продукції А», 701 Б «Дохід від реалізації готової продукції Б», 791 А «Результат реалізації готової продукції А», 791 Б «Результат реалізації готової продукції Б»,

901 А «Собівартість реалізованої готової продукції А», 901 Б «Собівартість реалізованої готової продукції Б». Записати в аналітичні рахунки операції з Журналу реєстрації господарських операцій за звітний місяць (табл. 40), підрахувати обороти за місяць та кінцеві залишки.

Відкриємо субрахунки і синтетичні рахунки бухгалтерського обліку:

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт	Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -	Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

3. Складемо оборотні відомості за рахунками аналітичного обліку до субрахунків 701, 791, 901, 93.

Таблиця 38 Оборотна відомість по аналітичних рахунках до субрахунків 701, 791, 901, 93 за звітний період, грн.

Найменування аналітичних рахунків	Шифр рахунку	Сальдо на 1 _____ 20_ року		Обороти за місяць		Сальдо на 1 _____ 20_ року	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	701						
Всього по рахунку:	*						
	791						
Всього по рахунку:	*						
	901						
Всього по рахунку:	*						
	93						
Всього по рахунку:	*						

Відповідь на питання:

1. Як визначити одержаний підприємством у звітному місяці чистий дохід від реалізації продукції А і продукції Б.

---

2. Як обчислити рівні рентабельності реалізованої у звітному місяці продукції А і продукції Б. Порівнявши величини розрахованих показників, зробити висновок щодо прибутковості для підприємства окремих видів продукції.

---

3. На якій стадії кругообігу господарських засобів підприємства виникають витрати пов'язані із реалізацією готової продукції (витрати на збут) та чи впливають ці витрати на рівень собівартості реалізованої готової продукції?

---

4. Чи співпадає подія формування у підприємстві доходу від реалізації готової продукції у системі бухгалтерського обліку із подією фактичного одержання підприємством коштів за реалізовану покупцеві готову продукцію?

---

5. Які витрати діяльності підприємства, не пов'язані із реалізацією продукції, включаються до собівартості реалізованої продукції?

Викладач _____

Завдання 17. Облік процесу формування фінансових результатів діяльності підприємства і розподілу прибутку

Мета – засвоїти порядок відображення у бухгалтерському обліку операцій формування фінансових результатів від звичайної діяльності підприємства та від надзвичайних подій, розподілу отриманого підприємством прибутку.

1. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 441 «Прибуток нерозподілений», 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» 79 «Фінансові результати» і відобразити у них початкові залишки на підставі наведених даних:

- прибуток, одержаний підприємством у минулому році і нерозподілений на початок поточного року складає 160000 грн.;

- прибуток, одержаний підприємством у поточному році, на початок звітного місяця, складає 184700 грн.;

- прибуток, використаний підприємством у поточному році, на початок звітного місяця, дорівнює 150000 грн.

Відкриємо синтетичні рахунки бухгалтерського обліку:

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

2. У Журналі реєстрації господарських операцій за звітний місяць (табл. 39)

вказати кореспондуючі рахунки за наведеними операціями.

Таблиця 39 Журнал реєстрації господарських операцій з обліку процесу формування результатів діяльності підприємства і розподілу прибутку за звітний період 20__р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
1	2	3	4	5
1	Відображено збільшення фінансового результату від основної діяльності підприємства: на суму доходу від реалізованої готової продукції на суму доходу від реалізації іноземної валюти Всього:	140000 <u>18000</u> 158000		
2	Відображено збільшення результатів фінансових операцій підприємства: на суму доходу від спільної діяльності на суму відсотків, отриманих за придбаними облігаціями Всього:	30000 <u>5000</u> 35000		
3	Відображено збільшення результатів іншої звичайної діяльності підприємства на суму доходу від реалізації фінансових інвестицій	28000		
4	Відображено зменшення фінансового результату від основної діяльності підприємства: на суму собівартості реалізованої готової продукції на суму собівартості реалізованої іноземної валюти Всього:	64800 <u>17640</u> 82440		
5	Відображено зменшення результату фінансових операцій підприємства на суму витрат, пов'язаних з користуванням кредитами банку	2600		
6	Відображено зменшення результату іншої звичайної діяльності підприємства на суму собівартості реалізованих фінансових інвестицій	12700		
7	Відображено зменшення фінансових результатів підприємства на суму адміністративних витрат звітного місяця	21200		
8	Відображено зменшення фінансових результатів підприємства на суму здійснених у звітному місяці витрат на збут продукції	8400		
9	Відображено зменшення фінансових результатів підприємства на суму нарахованого у звітному місяці податку на прибуток (суму визначити виходячи з величини отриманого прибутку та діючої ставки податку, ___%)			
10	Відображено закриття рах.79 «Фінансові результати» (суму визначити)			
11	У зв'язку зі змінами в статуті підприємства відображено внесок нерозподіленого прибутку в Зареєстрований (пайовий) капітал підприємства	100000		

12	Відображено нарахування дивідендів власникам підприємства у відповідності з їх долею в статутному капіталі	26800		
13	Відображено нарахування премій за випущеними підприємством облігаціями	10102		
14	По закінченню звітного року відображено закриття субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» (суму визначити)			

3. Відкрити субрахунки бухгалтерського обліку 791 «Результат основної діяльності», 792 «Результат фінансових операцій», 793 «Результат іншої звичайної діяльності» і записати у них, а також у рахунки і субрахунки 79, 44, 441, 443, суми операцій із Журналу реєстрації господарських операцій. Підрахувати за всіма рахунками обороти за місяць і обчислити кінцеві залишки.

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

Дт	Кт
Оборот по Дт -	Оборот по Кт -

4. Скласти оборотні відомості за субрахунками до синтетичних рахунків 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» і 79 «Фінансові результати» (табл. 40). Звірити записи в оборотних відомостях за субрахунками із записами у

синтетичних рахунках 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» і 79 «Фінансові результати».

Таблиця 40 Оборотна відомість за субрахунками до синтетичних рахунків 44, 79 за звітний період, грн

Найменування субрахунків	Шифр рахунку	Сальдо на 1 _____ 200_ року		Обороти за місяць		Сальдо на 1 _____ 200_ року	
		дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
	441						
	*						
	443						
Всього по рахунку	*						
	791						
	*						
	792						
	*						
	793						
Всього по рахунку	*						

Відповідь на питання:

1. На яких рахунках бухгалтерського обліку формуються складові фінансових результатів діяльності підприємства, які зменшують його прибуток?

---

2. На яких рахунках бухгалтерського обліку формуються складові фінансових результатів діяльності підприємства, які збільшують його прибуток?

---

3. Дати характеристику субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» з точки зору економічного змісту відображених на рахунку операцій і механізму здійснених записів.

---

4. На які потреби може бути використаний прибуток підприємства у звітному періоді і на якому бухгалтерському рахунку узагальнюються відповідні операції?

---

5. За інформацією якого бухгалтерського рахунку можна судити про ефективність діяльності підприємства?

Викладач _____

Завдання 18. Види і сутність облікових оцінок, характеристика методичного прийому калькулювання і його роль у господарській діяльності підприємства

Мета – засвоїти порядок оцінки майна підприємства, уявити сутність калькулювання та його роль у господарській діяльності підприємства.

1. Характеристика оцінки різних видів господарських засобів підприємства:

Таблиця 41 Господарські засоби

№ з/п	Господарські засоби	Метод оцінки	Складові оцінки
1	Господарські засоби		
2	Основні засоби		
3	Виробничі запаси		
4	Готова продукція		
5	Товари		
6	Незавершене виробництво		

2. Об'єкти калькулювання за окремими процесами кругообігу господарських засобів підприємства.

Таблиця 42 Процеси кругообігу господарських засобів

№ з/п	Процеси кругообігу господарських засобів	Об'єкти калькулювання
1	Процес придбання виробничих запасів	
2	Процес виробництва продукції	
3	Процес реалізації готової продукції	

3. Характеристика складеним на підприємствах калькуляціям собівартості готової продукції.

Таблиця 43 Види калькуляцій

№ з/п	Види калькуляцій	Час складання калькуляцій	Порядок складання калькуляцій (вихідні дані)
	А. Довиробничі:		
	1.		
	2.		
	Б. Виробничі:		
	1.		
	2.		

4. Сфера застосування окремих методів обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції.

Таблиця 44 Методи обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції

№ з/п	Методи обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції	Сфера застосування (вид виробництва, галузь)
1	Простий	
2	Попередільний	
3	Позамовний	
4	Коефіцієнтний	
5	Нормативний	

Відповіді на питання:

1. Що таке оцінка і які її основні принципи?

---

2. Який порядок оцінки окремих видів активів і пасивів (нематеріальних активів, основних засобів, запасів, зобов'язань) існує в Україні і якими нормативними документами він регламентується?

---

3. За якою вартістю зараховуються до балансу підприємства придбані (створені) ним нематеріальні активи?

---

4. У чому полягає сутність оцінки запасів, що вибувають з підприємства за методом ідентифікованої собівартості одиниці запасів?

---

5. Які відмінності існують між об'єктами обліку витрат на виробництво і об'єктами калькулювання собівартості продукції?

---

6. У чому полягає прогресивність нормативного методу обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції?

---

7. Який нормативний документ визначає вимоги до складу і змісту статей калькулювання виробничої собівартості готової продукції?

Викладач _____

Тема 7. Первинне спостереження, документація та інвентаризація

Завдання 19. Методичний прийом документування у системі бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти основи первинного обліку господарських операцій на підприємствах та вимоги до оформлення первинних документів, уявити ознаки класифікації документів, які застосовують в системі бухгалтерського обліку.

1. Ознайомитися із Положенням про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 р. № 88.

2. Скласти видатковий касовий ордер за наступними даними: на основі розпорядження голови публічного акціонерного товариства (ПАТ) «Надбузьке» від 06.09.20__р. № 74 бухгалтерія ПАТ виписала видатковий касовий ордер № 826 від 08.09.20__р., підписаний головою ПАТ Погорєловим М.М. і головним бухгалтером Філіпченко А.Н., на видачу механіку ПАТ Дорошу С.О. авансу на службове відрядження у сумі 3900 грн 00 коп. Згідно з указаним ордером касир ПАТ Половко Г.В. 08.09.20__р. виплатила із каси механіку Дорошу С.О. 3900 грн. 00 к.

Складемо видатковий касовий ордер:

Додаток 3
до Положення про ведення касових
операцій у національній валюті в Україні

Типова форма № КО-2

_____ (найменування підприємства (установи, організації))

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Видатковий касовий ордер

від " __ " _____ 20__ р.

Номер документа	Дата складання		Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума	Код цільового призначення	
1	2	3	4	5	6	7	8

Видати

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Підстава:

Сума

_____ грн. ____ коп.

(словами)

Додаток:

Керівник _____

Головний

бухгалтер

(підпис, прізвище, ініціали)

(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав: _____ грн. ____

КОП. (словами)

«__» _____ 20__ р.

Підпис

одержувача

За

_____ (найменування, номер, дата та місце видачі документа, який засвідчує особу одержувача)

Видав касир _____

(підпис, прізвище, ініціали)

3. Скласти Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт за наступною інформацією: за розпорядженням голови ПАТ «Надбузьке» Погорелова М.М. від 06.09. 20__р. №74 механік ПАТ Дорош С.О. виїхав у м. Полтава на 5 днів (від 11.09. до 15.09.20__р.).

Повернувшись із відрядження, Дорош С.О. подав у бухгалтерію ПАТ Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт із підписом головного інженера ПАТ про виконання службового завдання під час відрядження.

До Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт додані виправдні документи:

а) посвідчення про відрядження Дороша С.О. з позначками: вибуття з ПАТ «Надбузьке» 11.09.20__р., прибуття до м. Полтава 12.09.20__р., вибуття з м. Полтава 14.09.20__р., прибуття до ПАТ «Надбузьке» 15.09.20__р.;

б) два автобусні квитки на проїзд за маршрутом «Надбузьке» – Миколаїв і Миколаїв – «Надбузьке» вартістю по 45 грн 00 коп.;

в) два залізничні квитки на проїзд за маршрутом Миколаїв – Полтава і Полтава – Миколаїв вартістю по 176 грн 00 коп.;

г) рахунок за проживання у готелі м. Полтава протягом трьох діб (від 12.09.20__р. до 14.09. 20__р.) із оплатою Дорошем С.О. 644 грн 00 коп.

За перевіркою Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт бухгалтером Трояновською Г.А. сума добових витрат за період відрядження Дороша С.О. визначена виходячи із нормативно установлені величини за один день перебування у службовому відрядженні у межах України (0,15 розміру мінімальної заробітної плати, що діяла на 1 січня звітного податкового року, в розрахунку на добу) (суму визначити).

Перевірений Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт підписаний підзвітною особою Дорошем С.О., прийнятий головним бухгалтером ПАТ Філіпченко А.Н., затверджений головою ПАТ Погореловим М.М. та зареєстрований під № 74 від 17.09. 20__р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
28/09/2015 № 841
(у редакції наказу Міністерства
фінансів України 10.03.2016 № 350)

Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт
№ _____ від _____ 20__ року

Найменування податкового
агента
Код за ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--

Відділ _____ Посада _____

Цех _____ Професія _____

П.І.Б.

Податковий номер (або серія і номер паспорта*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Призначення авансу

Звіт затверджено в сумі

_____
_____
(словами)

Керівник _____

(підпис)

"__" "__" _____

20__ року

Звіт перевірено

_____ грн

"__" "__" _____

20__ року

Бухгалтер _____

	Сума (грн, коп.)
Залишок попереднього авансу	
Перевитрата	
Одержано (від кого, № та дата)	
1.	
2.	
3.	
Усього отримано	
Витрачено	
Залишок	
Перевитрата	

Дебет	Кредит	Сума (грн, коп.)

Додаток _____ документів

Залишок унесений _____ в сумі _____ грн,
Перевитрата видана _____ коп. за касовим ордером _____ № _____ від _____ 20__ року
платіжним дорученням _____

"__" "__" 20__ року Підпис _____ Перелік документів наведено на звороті.

При неповерненні суми надміру витрачених коштів протягом звітнього місяця, на який припадає граничний строк повернення:

Сума податку _____ (грн, коп.) = неповернута сума** _____ (грн, коп.) x ставка податку*** _____ : 100

Підпис особи, яка склала розрахунок _____ Дата складання розрахунку _____ 20__ року

З розрахунком ознайомлений: підпис _____ дата _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Дата документа	Кому, за що і на підставі якого документа заплачено	Сума (грн., коп.)	Дебет рахунку
		Усього		

Підпис підзвітної особи _____

_____ 20__ року

4.Скласти прибутковий касовий ордер, форма № КО-1 за наступною інформацією.

Залишок невикористаної підзвітної суми (суму визначити) Дорош С.О. 17.09.20__р. здав у касу ПАТ «Надбузьке». Підстава – повернення невикористаного авансу на витрати на відрядження.

Операцію оприбуткування грошей у касу касир ПАТ Половко Г.В. оформила прибутковим касовим ордером № 981, підписаним головним бухгалтером Філіпченко А.Н. Квитанція до прибуткового касового ордера № 981 видана касиром Дорошу С.О.

Додаток 2
до Положення про ведення касових операцій
у національній валюті в Україні
Типова форма № КО-1

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

(найменування підприємства (установи, організації))

Прибутковий касовий ордер № _____
від «__» _____ 20__ р.

Кореспондуючий рахунок, субрахунок	Код аналітичного рахунку	Сума цифрами	Код цільового призначення	

Прийнято від _____

Підстава: _____

Сума _____
(словами) _____ грн. _____ коп.

Додатки: _____

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Одержав касир _____
(підпис, прізвище, ініціали)

(найменування підприємства (установи, організації))

Квитанція
до прибуткового касового ордеру № _____
від «__» _____ 20__ р.

Прийнято від _____

Підстава: _____

Сума _____
(словами) _____ грн. _____ коп.

М.П.

Головний бухгалтер _____
(підпис, прізвище, ініціали)

Касир _____
(підпис, прізвище, ініціали)

5. Уявити зміст операцій, відображених у Журналі реєстрації господарських операцій за звітний місяць, за отримання, зберігання та використання первинних документів - бланків суворої звітності (трудові книжки та вкладиші до них) та вказати кореспондуючі рахунки за наведеними господарськими операціями (табл. 45).

Таблиця 45 Журнал реєстрації господарських операцій за звітний період 20__ р.

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
1	Перераховано з поточного рахунку аванс за бланки трудових книжок та вкладишів до них (10 шт. х 24,00 грн.)	240,00		
2	Відображена сума податкового кредиту з податку на додану вартість за оплаченими бланками	40,00	641	644
3	Отримані і оприбутковані бланки трудових книжок – 10 шт.	200,00		
4	Відображена сума податкового кредиту з податку на додану вартість за отриманими бланками	40,00	644	631

5	Зараховано суму сплаченого авансу у рахунок отриманих бланків	240,00		
6	Оприбутковані бланки трудових книжок на позабалансовому рахунку (10 шт)	200,00		
7	Передано 2 бланки трудових книжок матеріально-відповідальній особі	40,00		
8	Видано 2 трудові книжки працівникам	40,00		
9	Внесено працівниками в касу кошти за бланки трудових книжок	48,00		
10	Зменшено суму податкового кредиту по тим трудовим книжкам, вартість яких компенсували працівники	8,00	377	641
11	Списано з позабалансового рахунку вартість використаних трудових книжок	40,00		

6. Класифікувати документи за нижче наведеною формою (табл.46), вказавши класифікаційний вид кожного документу за конкретною ознакою.

Таблиця 46 Класифікація документів

№ п/п	Найменування документів	Класифікаційні ознаки				
		Місце складання	Призначення	Ступінь узагальнення	Спосіб використання	Вид звітності
1	Розпорядження на виконання завдання у відрядженні					
2	Видатковий касовий ордер					
3	Рахунок-фактура постачальника					
4	Подорожній лист вантажного автомобіля					
5	Платіжне доручення					
6	Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт					
7	Лімітно-забірна картка на відпуск матеріалів у виробництво					

Відповідь на питання:

1. Що таке бухгалтерський документ? Які вимоги ставляться щодо складання і опрацювання документів, зокрема до касових і банківських?

---

2. На якій стадії документообігу здійснюється бухгалтерська перевірка документів за їх формальною і змістовою достовірністю?

---

3. На основі якого документа можуть бути списані з підзвіту матеріально-відповідальної особи використані бланки документів суворої звітності?

---

4. На яких рахунках здійснюється облік бланків суворої звітності за вартістю придбання і за номінальною вартістю?

---

5. Як класифікуються документи за ознакою змісту відображених у них господарських операцій?

---

6. У чому полягають відмінності накопичувальних і зведених документів?

Викладач _____

Завдання 20. Методичний прийом інвентаризації у системі бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти роль інвентаризації як засобу контролю за збереженням власності підприємств та в забезпеченні достовірності даних бухгалтерського обліку. Уявити специфіку документального оформлення інвентаризації і порядок відображення результатів інвентаризації на бухгалтерських рахунках.

1. Ознайомитися з Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.

2. Ознайомитися із Порядком визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затвердженим постановою Кабінету міністрів України від 22.01.96 р. № 116 (зі змінами і доповненнями).

3. На основі нижче наведеної інформації скласти «Інвентаризаційний опис товарно-матеріальних цінностей» на складі будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник».

Інвентаризаційна комісія малого підприємства «Будівельник», яка діє на підставі наказу директора підприємства Федченка С.А. від 15.12.20__р., у складі заступника головного бухгалтера підприємства Олефіренка А.І. – голова комісії, начальника будівельної ділянки Сидорчука В.Б. – член комісії, бухгалтера Трояновської Г.А. – член комісії, у присутності матеріально-відповідальної особи, завідуючого складом будівельних матеріалів Бойко В.В. у період від 9.00-16.00 20.12.20__р. перевірила фактичну наявність товарно-матеріальних цінностей на складі будівельних матеріалів підприємства «Будівельник» і встановила таку їх кількість:

1. Цегла силікатна – 216 м куб.
2. Цегла червона – 126 м куб.
3. Лісоматеріал круглий – 38 м куб.
4. Фарба ПФ – 280 кг.
5. Лінолеум – 92 м кв.
6. Цемент М-500 – 4,8 т.

4. Користуючись інформацією інвентаризаційного опису і нижче наведеними даними аналітичного бухгалтерського обліку до рахунку 20 «Виробничі запаси» (субрахунок 205 «Будівельні матеріали»), скласти «Порівняльну відомість товарно-матеріальних цінностей» на складі будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник» станом на 20.12.20__р. і знайти в ній відхилення (надлишки, нестачі) від даних бухгалтерського обліку у натуральному і вартісному вимірюванні.

Дані аналітичного бухгалтерського обліку до субрахунку 205 «Будівельні матеріали» на 20.12.20__р.

1. Цегла силікатна, од. вим. – м куб., ціна за од. – 190 грн, кількість од. – 220.
2. Цегла червона, од. вим. – м куб., ціна за од. – 177 грн., кількість од. – 122.
3. Лісоматеріал круглий, од. вим. – м куб., ціна за од. – 680 грн, кількість од. – 38.
4. Фарба ПФ, од. вим. – кг, ціна за од. – 15 грн, кількість од. – 300.
5. Лінолеум, од. вим. – м кв., ціна за од. – 80 грн., кількість од. – 100.
6. Цемент М-500, од. вим. – т, ціна за од. – 700 грн, кількість од. – 5.

Підприємство _____

Код ЄДРПОУ _____

Код за УКУД _____

**Інвентаризаційний опис
товарно-матеріальних цінностей № ____ «_» _____ р.
(зданих) прийнятих на відповідальне зберігання**

На підставі наказу № ____ від «_» _____ року з _____ по _____ року проведення інвентаризація
Товарів, які знаходяться на відповідальному зберіганні

Розписка

Я, комірник _____, даною розпискою підтверджую, що до початку проведення інвентаризації всі прибуткові і видаткові документи здані мною в бухгалтерію підприємства, усі матеріальні цінності, довірені мені на збереження знаходяться в приміщенні складу в установленому для кожного виду товарно-матеріальних цінностей місцях (якщо окремі матеріальні цінності зберігаються за межами складу, це обов'язково вказується в даній розписці, з приведенням списку таких ТМЦ на місцях збереження).

Комірник _____

(підпис)

Балансовий рахунок № _____

№ п/п	Назва постачальника		Товарно-матеріальні цінності		Одиниця виміру		К-ть	Вартість товарів грн.	Дата прийняття (здання) товару на зберігання	Місце зберігання товарів в	Товарно-транспортна накладна або інший документ		
	назва	код	назва, вид, сорт, група	код	назва	Номен кл. номер					назва	дата	номер
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	<i>Всього:</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>			<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

Всього порядкових номерів _____ на суму _____

Голова комісії _____
(посада, прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Члени комісії _____
(посада, прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Усі товарно-матеріальні цінності внесені в інвентаризаційний опис з №1 по №2, комісією перевірені в натурі в моїй (нашій) присутності, претензій до інвентаризаційної комісії не маю. Перераховані в описі цінності прийняв (ли) на відповідальне збереження.

Комірник _____

(підпис)

_____ (дата)

Складемо «Порівняльну відомість товарно-матеріальних цінностей» на складі будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник».

Підприємство _____
Організація _____

ПОРІВНЯЛЬНА ВІДОМІСТЬ №
Результатів інвентаризації товарно-матеріальних цінностей
на _____

На підставі наказу (розпорядження) від _____ № _____ проведена інвентаризація фактичної наявності товарно-матеріальних цінностей, що перебувають на відповідному зберіганні

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)

знімання залишків
почато _____
закінчено _____

При інвентаризації встановлено таке:

№ п/п	Номенклатурний номер	Найменування товарно-матеріальних цінностей	Одиниця виміру	Ціна	Результати інвентаризації			
					лишки		нестачі	
					кількість	сума	кількість	сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Пересортиця				відрегульовано за рахунок уточнення записів в обліку				Списані нестачі в межах норм убутку		Віднесено на винних осіб	
лишки		нестачі		лишки		нестачі		кількість	сума	кількість	сума
кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума				
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Всього на сторінці порядкових номерів _____ з № _____ по № _____ (прописом)

Кількість в натуральних показниках
Бухгалтер _____
(підпис)

5.Скласти «Акт про результати інвентаризації» складу будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник» за станом на 20.12.20__р., зазначивши в ньому висновки та пропозиції інвентаризаційної комісії. Зокрема:

- при регулюванні установлених інвентаризацією різниць за номенклатурними позиціями цеглу силікатну та цеглу червону, застосувати зарахування по пересортиці – покриття нестачі надлишками (суму визначити);

- при регулюванні нестачі за номенклатурною позицією фарбу ПФ застосувати норму природного убутку (усушки) лакофарбових матеріалів – 5 % за рік (суму визначити);

- при визначенні величини нестачі товарно-матеріальних цінностей, яка відноситься до відшкодування матеріально-відповідальною особою, керуватися діючою ставкою податку на додану вартість (суму визначити) і нормами Порядку № 116 (суму визначити).

6.Оформити підсумки інвентаризації складу будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник» складанням «Відомості результатів інвентаризації» складу будівельних матеріалів підприємства «Будівельник» на 20.12.20__р.

Складемо «Акт про результати інвентаризації» складу будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник».

Назва _____
(підприємства)

АКТ про результати інвентаризації

(назва підприємства, складу, цеху, ділянки, де проводиться інвентаризація)
« _____ » _____ 200__ р.

Інвентаризація цінностей проводилась на _____
(дата)

комісією у складі: голова _____
(посада, прізвище, ініціали)

Члени комісії _____
(прізвище, ініціали)

Контрольною перевіркою проведено _____
(посада)

встановлено:

1. Згідно з інвентаризаційним описом значиться в наявності _____
_____ найменувань цінностей на суму.
2. Результати перевірки:

№ за описом	Найменування цінностей, які контрольно перевірені	Заноситься в інвентарний опис	Фактично виявлено контрольною перевіркою	Результати перевірки +/- більш/менш
		кількість	кількість	кількість
Всього				

Підписи _____
(особа, яка проводила контрольну перевірку)

_____
(головна інвентаризаційної комісії)

_____
(члени інвентаризаційної комісії)

Складемо „Відомість результатів інвентаризації» складу будівельних матеріалів підприємства «Будівельник» на 20.12. ____р. (табл. 47).

Таблиця 47 Відомість результатів інвентаризації

№ з/п	Види товарно-матеріальних цінностей	Коди синтетичних рахунків бухгалтерського обліку	Сума, установлених інвентаризацією			Від загальної суми нестач та втрат від зіпсування цінностей, грн.			
			нестач	лишків	втрат від зіпсування цінностей	зараховано з пересортиці	списано у межах норм природного убитку	віднесено на винуватих осіб	списано на витрати діяльності
	Виробничі запаси	20 (205)							

Директор

Головних бухгалтер

7. Відобразити результати інвентаризації складу будівельних матеріалів малого підприємства «Будівельник» у бухгалтерському обліку, вказавши у Журналі реєстрації господарських операцій за грудень ____р. (табл.48) кореспондуючі рахунки за наведеними операціями.

Таблиця 48 Журнал реєстрації господарських операцій з обліку інвентаризації за грудень 20__ р.

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспондуючі рахунки	
			Дебет	Кредит
1	Зарахована пересортиця за номенклатурними позиціями «Цегла силікатна» та «Цегла червона»			
2	Віднесена на Бойко В.В. сума нестачі цегли силікатної, яка трапилась з його вини			
3	Віднесений на витрати діяльності звітного місяця природний убуток за номенклатурною позицією «Фарба ПФ»			
4	Віднесена на Бойко В.В. сума нестачі фарби ПФ, яка трапилась з його вини			
5	Віднесена на Бойко В.В. сума нестачі лінолеуму, яка трапилась з його вини			
6	Віднесена на Бойко В.В. сума нестачі цементу М-500, яка трапилась з його вини			
7	Віднесена на Бойко В.В. сума зобов'язання з оплати податку на додану вартість, яка нарахована за ставкою ___ % від величини нестачі за обліковими цінами (суму визначити)			
8	Віднесена на Бойко В.В. різниця між оцінкою цінностей, яких не вистачає, згідно Порядку № 116 та обліковими цінами з включенням податку на додану вартість (суму визначити та зробити дві проводки)			
9	Внесена матеріально-відповідальною особою Бойко В.В. у касу підприємства вартість, віднесеної йому у нарахування нестачі (суму визначити)			
10	Сплачено підприємством з поточного рахунку до бюджету: сума зобов'язання з податку на додану вартість (див. операцію 7) сума обов'язкового платежу згідно Порядку № 116 (див. операцію 8)			

8. На основі даних аналітичного бухгалтерського обліку відкриємо рахунки аналітичного обліку до субрахунку 205 «Будівельні матеріали», відобразити в них операції за результатами інвентаризації і розрахуємо кінцеві залишки.

4. За допомогою яких записів на бухгалтерських рахунках була б відображена нестача будівельних матеріалів на складі підприємства, якщо на момент її встановлення винуватець ще не був би з'ясований?

---

5. Яка бухгалтерська проводка складається на оприбуткування виявлених при інвентаризації надлишків?

---

6. Які особливості має інвентаризація коштів підприємства, що знаходяться у рахунках?

Викладач _____

Тема 8.Форми бухгалтерського обліку

Завдання 21. Облікові реєстри журнальної форми бухгалтерського обліку

Мета – засвоїти техніку реєстрації господарських операцій при журнальній формі бухгалтерського обліку, уяснити роль облікових реєстрів у системі бухгалтерського обліку підприємств.

1. Вивчити Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затвержені наказом Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009р. № 390.

2. Вказати кореспонденцію рахунків з обліку касових операцій, що були здійснені ПАТ «Зоря» протягом січня 20__ року (табл. 49).

Таблиця 49 Журнал реєстрації господарських операцій з обліку готівки в касі ПАТ
«Зоря» за січень 20__ року

Касовий ордер		Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція	
дата	№			дебет	кредит
1	2	3	4	5	6
Залишок в касі на 01 січня 20__ року			3260,00		
Операції з надходження готівки в касу					
09.01.20__ р.	1	Отримано кошти від ПП «Фантазія» за реалізовану їм продукцію	8620,00		
15.01.20__ р.	2	Отримано кошти з поточного рахунку для виплати заробітної плати	31840,00		
17.01.20__ р.	3	Повернено Несторовим А.А. невикористану суму авансу, видану на відрядження до м. Київ	122,00		
23.01.20__ р.	4	Внесено в касу виручку від реалізації продукції приватному підприємцю Волошиній М.О.	1780,00		
Всього надійшло в касу за січень 20__ р.					
Операції з видачі готівки з каси					
04.01.20__ р.	1	Видано в підзвіт Іванову І.М. на господарські потреби	490,00		
04.01.20__ р.	2	Видано кошти ПП Явір А.П. за ремонт обладнання	1200,00		
10.01.20__ р.	3	Здано грошові кошти в касу банку для зарахування їх на поточний рахунок підприємства	8400,00		
12.01.20__ р.	4	Видано в підзвіт Несторову А.А. на відрядження до м. Київ	680,00		
16.01.20__ р.	5	Виплачена заробітна плата працівникам підприємства за першу частину січня	31840,00		
27.01.20__ р.	6	Виплачена з каси сума допомоги з тимчасової втрати працездатності Коваленко І.П.	370,00		
27.01.20__ р.	7	Оплачено вартість поштово-телеграфних послуг	52,00		
Всього видано з каси за січень 20__ р.					
Залишок в касі на 31 січня 20__ року					

3. Зробити записи проведених операцій з обліку готівки в касі ПАТ «Зоря» за січень 20__ року (табл. 8.1) у реєстрі журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку: Журнал-ордер 1 с.-г. з кредиту рахунка 30 «Готівка» у дебет кореспондуючих рахунків і Відомість 1.1 с.-г. у дебет рахунка 30 «Готівка» з кредиту кореспондуючих рахунків.

Залишок на початок місяця _____ грн.

№ рядка	Підстава (період)	В дебет рахунку 301 з кредиту рахунків										
		№311 Поточні рахунки в національ- ній валюті	№313 Інші рахунки в банку в національ- ній валюті	№ 372 Розрахун- ки з підзвіт- ними особами	№ 375 Розрахун- ки за відшкоду- ванням завданих збитків	№377 Розрахун- ки з іншими дебіто- рами	№ 701 Дохід від реалізації готової продукції	№709 Дохід від реалізації робіт і послуг				Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Залишок на кінець місяця _____ грн.

Журнал-ордер закінчено «__» _____ 20__ р.

В головній книзі суми оборотів відображені «__» _____ 20__ р.

Виконавець _____

Головний бухгалтер _____

4. Місячні обороти за січень 20__ року із Журналу-ордеру 1 с.-г. і Відомості 1.1 с.-г. відобразити у Головній книзі за рахунком 30 «Готівка», підрахувати обороти за дебетом за колонкою «Разом» і обчислити сальдо на 1 лютого 20__ року

Витяг із Головної книги
Рахунок 30 «Готівка» (номер і назві рахунку)

Місяці	Обороти за дебетом				Обороти за кредитом разом	Залишок		Всього
	з кредиту рахунка №____ за Журналом №____	з кредиту рахунка №____ за Журналом №____	з кредиту рахунка №____ за Журналом №____	Разом		Дебет	Кредит	

Головний бухгалтер _____

Відповідь на питання:

1. Як класифікуються регістри, що використовуються у бухгалтерському обліку?

---

2. Які облікові регістри використовуються при журнальній формі бухгалтерського обліку? Які з них вважаються основними регістрами, де оформлюються бухгалтерські проводки?

---

3. У якому реєстрі журнальної форми бухгалтерського обліку здійснюється зведення оборотів за синтетичними рахунками?

---

4. Який реєстр журнальної форми бухгалтерського обліку використовується для складання балансу підприємства?

---

5. У чому полягає схожість форм та відмінність ознак побудови журналів і Головної книги?

---

6. У чому полягають особливості і прогресивність автоматизованої форми бухгалтерського обліку?

---

7. У чому полягають особливості різних форм створення бухгалтерій підприємств?

Викладач _____

Завдання 22. виправлення помилок в облікових регістрах

Мета – з'ясувати способи виправлення помилок в бухгалтерських записах і засвоїти техніку їх застосування для забезпечення достовірності показників обліку до складання звітності підприємства.

1. Необхідно пов'язати терміни способів виправлення помилок із їх визначеннями, поставивши ліворуч від терміну відповідну букву

Термін	Визначення
<u>(1) Коректурний спосіб</u>	А. Застосовується в тих випадках, коли кореспонденція проведеного запису правильна, а сума менша, ніж повинна бути насправді. В цих випадках на різницю здійснюється додатковий запис в тій самій кореспонденції.
<u>(2) Спосіб додаткового запису</u>	Б. Цим способом виправляються помилки в облікових регістрах за минулий звітний період. Помилковий запис повторюється червоними чорнилами у тій самій кореспонденції, тобто запис віднімається і тим самим зменшується сума помилкового запису.
<u>(3) Спосіб «червоного сторно»</u>	В. Неправильний текст або цифри закреслюються і над закресленим надписується правильний текст або цифри. Закреслення здійснюється однією рисою так, щоб можна було прочитати виправлене.

2. Необхідно виправити помилку одним із перелічених способів, обгрунтувавши свій вибір. Умова: отримавши в касу з поточного рахунку кошти на виплату заробітної плати працівникам в розмірі 21000,00 грн, бухгалтер помилково записав в Касову книгу 20100,00 грн.

3. Необхідно виправити помилку одним із відомих способів, за умови, що на підприємство надійшли МШП в сумі 4200 грн, а бухгалтер помилково оприбуткував їх як основні засоби.

4. Необхідно виправити помилку, якщо при надходженні на склад від постачальників будівельних матеріалів в сумі 1170 грн., бухгалтер помилково оприбуткував їх в сумі:

а) 1710 грн;

б) 1070 грн;

5. Необхідно виправити помилку:

- а) в січні цього року;
б) в грудні минулого року.

За умови, що в грудні минулого року з поточного рахунку були оплачені витрати по виготовленню продукції в сумі 400 грн. У січні цього року було встановлено, що витрати віднесені неправильно, оскільки необхідно було списати 440 грн.

6. Визначити обороти по рахунках та вивести кінцеві залишки на підставі нижченаведених даних:

Дт 20 «Виробничі запаси» Кт	
С-до - 2000,00	
1) 300,00	
5) 800,00	
8) <input type="text" value="50,00"/>	
Оборот по Дт - ?	Оборот по Кт - ?
С-до - ?	

Дт 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» Кт	
	С-до - 600,00
4) 600,00	1) 300,00
6) 840,00	2) 50,00
9) <input type="text" value="40,00"/>	5) 800,00
	8) <input type="text" value="50,00"/>
Оборот по Дт - ?	Оборот по Кт - ?
	С-до - ?

Відповіді на питання:

1. Які помилки можуть виникати при веденні бухгалтерського обліку?

---

2. Які існують способи виправлення помилок в бухгалтерському обліку?

---

3. Яка особливість виправлення помилок, допущених у звітному та у минулих періодах?

4. Коли можуть мати місце помилки в облікових регістрах?

Викладач _____

Тема 9. Основи бухгалтерської звітності

Завдання 23. Визначення та класифікація звітності підприємства

Мета – засвоїти визначення термінів, що застосовуються при складанні звітності, та з'ясувати класифікаційні ознаки різних видів звітності.

1. Вивчити Порядок подання фінансової звітності і Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

2. Пов'язати наведені нижче терміни з їх визначенням, поставивши відповідну літеру ліворуч від терміну.

Термін	Визначення
1	2
____ (1) <u>Звітність</u>	А. Містить показники, необхідні для контролю за роботою цехів, ділянок, змін, бригад за визначений період, а також короткі відомості про виконання плану по випуску та відвантаженню продукції, виконані роботи, надані послуги
____ (2) <u>Складання звітів</u>	Б. Фінансова звітність, складена для «сім'ї» корпорації, як єдиної господарської одиниці. Така «сім'я» складається з головної компанії та дочірніх компаній

1	2
<u>___ (3) Фінансовий стан підприємства</u>	В. Представляє собою призначену для статистичного вивчення господарської діяльності підприємств і галузей народного господарства систему кількісних та якісних показників, вимірювання та узагальнення яких не характерне для бухгалтерського обліку
<u>___ (4) Економічність звітності</u>	Г. Завершальний етап облікового процесу
<u>___ (5) Бухгалтерська звітність</u>	Д. Містить показники виробничо-фінансової діяльності підприємства
<u>___ (6) Статистична звітність</u>	Е. Комплексне поняття, яке характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення та використання ресурсів, фінансову стійкість підприємства, ліквідність балансу
<u>___ (7) Оперативна звітність</u>	Є. Система узагальнених і взаємопов'язаних показників про стан та використання основних та оборотних засобів, про джерела формування цих засобів, фінансові результати і напрямки використання прибутку тощо
<u>___ (8) Періодична звітність</u>	Ж. Розподіл результатів (прибутку) господарської діяльності за звітний період
<u>___ (9) Річна звітність</u>	З. Складається за певний період часу (квартал, півріччя, 9 місяців)
<u>___ (10) Загально-державна звітність</u>	К. Містить дані виробничо-господарської діяльності підприємства, які потрібні для аналізу розвитку економіки країни
<u>___ (11) Внутрішньо-заводська звітність</u>	Л. Полягає в зниженні витрат на одержання загальної підсумкової інформації
<u>___ (12) Консолідована звітність</u>	М. Характеризує всі сторони господарської діяльності та фінансові результати роботи підприємства за рік
<u>___ (13) Реформування балансу</u>	Н. Призначена для поточного контролю та управління всередині підприємства на момент здійснення господарських операцій або одразу ж після її завершення

3. Пов'язати наведені нижче види звітності з їх класифікаційними ознаками, поставивши відповідну літеру ліворуч від ознаки.

Класифікаційні ознаки	Види
<u>___ (1) За видами</u>	А. Поштова, телеграфна
<u>___ (2) За періодичністю представлення</u>	Б. Квартальна, за 6 місяців, за 9 місяців, річна
<u>___ (3) За значенням в народному господарстві</u>	В. Первинна, зведена
<u>___ (4) В залежності від обсягів</u>	Г. Загальнодержавна, внутрішньогосподарська
<u>___ (5) За способом відправлення</u>	Д. Бухгалтерська, статистична, оперативна

Відповіді на питання:

1. Що таке звітність, які її види та значення?

---

2. Яку інформацію можна отримати на підставі бухгалтерської звітності?

---

3. За якими ознаками класифікують звітність?

---

4. Дати характеристику основних форм річної фінансової звітності. Що є підставою для їх складання?

---

5. Хто несе відповідальність за якість і достовірність звітних показників?

Викладач _____

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Законодавчо-нормативні документи

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

2. Порядок подання фінансової звітності : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

4. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» : наказ Міністерства фінансів України від 28.05.99 р. № 137. / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

5. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246. / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

6. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. / Міністерство фінансів України. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

7. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 р. № 318 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

8. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції

про його застосування : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 / Міністерство фінансів України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: інструкція : затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

10. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

11. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

12. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей : постанова Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116. / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств : наказ Міністерства аграрної політики України від 04.06.2009 р. № 390 / Міністерство аграрної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0390555-09#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

14. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : наказ Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001р.

№ 132 / Міністерство аграрної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text> (дата звернення: 03.03.2021)

Список літератури

1. Бурлан С. А. Бухгалтерський облік (загальна теорія) : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 272 с. URL: tinyurl.com/3sehwutj (дата звернення: 03.03.2021)

2. Малюга Н. М., Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік (загальна теорія): конспект лекцій в схемах і таблицях : навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2017. 66 с. URL: tinyurl.com/yh8hwwcs. (дата звернення: 06.03.2021)

3. Давидюк Т.В. та інші. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Харків : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/Davydiuk_Bukhhalterskyi_oblik_2016.pdf (дата звернення: 03.03.2021)

4. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с. URL: tinyurl.com/zmpm3eps (дата звернення: 09.03.2021)

5. Бухгалтерський облік / В. О. Осмятченко та ін. Київ : Простобук, 2017. 552 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2618/1/2603_IR.pdf (дата звернення: 03.03.2021)

6. Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навчальний посібник / Зінченко О. В. та ін. ; під заг. ред. М. І. Скрипник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 340 с. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8836/1/20180207_Skrypnyk_NP.pdf (дата звернення: 03.03.2021)

7. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с. URL: http://magazine.faaf.org.ua/images/stories/juk/monograf_2018/Zhuk_monografy_2018.pdf (дата звернення: 03.03.2021)

Рекомендовані офіційні сайти

1. Офіційний портал Верховної Ради України : сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 03.03.2021)
2. Урядовий портал Кабінету Міністрів України : сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 05.03.2021)
3. Офіційний портал Міністерства фінансів України : сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk> (дата звернення: 06.03.2021)
4. Інформаційно-аналітичний портал Міністерства аграрної політики та продовольства України : сайт. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>
5. : сайт. URL: <http://sfs.gov.ua/> (дата звернення: 09.03.2021)
6. Миколаївський національний аграрний університет : сайт. URL: <http://oblik.mnau.edu.ua/> (дата звернення: 03.03.2021)

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації.....	4
Завдання 1. Визначення вимог і завдань бухгалтерського обліку	4
Тема 2. Предмет, метод і об'єкти бухгалтерського обліку.....	6
Завдання 2. Групування об'єктів бухгалтерського обліку на підприємстві	6
Завдання 3. Класифікація об'єктів бухгалтерського обліку	8
Завдання 4. Характеристика функцій та методу бухгалтерського обліку	11
Тема 3. Бухгалтерський баланс.....	14
Завдання 5. Побудова бухгалтерського балансу підприємства й особливості звітних відображень об'єктів бухгалтерського обліку	14
Завдання 6. Вплив господарських операцій на зміни в балансі	18
Завдання 7. Взаємозв'язок між балансом і об'єктами бухгалтерського обліку	20
Тема 4. Система рахунків бухгалтерського обліку та метод подвійного запису.....	27
Завдання 8. Розкладання балансу на рахунки, синтетичне групування господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку	27
Завдання 9. Застосування подвійного запису при відображенні господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку	39
Завдання 10. Аналітичне групування господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок аналітичного і синтетичного обліку	50
Тема 5. План рахунків бухгалтерського обліку.....	66
Завдання 11. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку	66
Тема 6. Облік господарських процесів.....	73
Завдання 12. Облік процесу придбання виробничих запасів	73
Завдання 13. Облік процесу виробництва продукції	78
Завдання 14. Облік процесу виробництва та формування собівартості готової продукції	89
Завдання 15. Класифікація витрат на виробництво продукції	98

Завдання 16. Облік процесу реалізації продукції та визначення фінансових результатів від реалізації	101
Завдання 17. Облік процесу формування фінансових результатів діяльності підприємства і розподілу прибутку	106
Завдання 18. Види і сутність облікових оцінок, характеристика методичного прийому калькулювання і його роль у господарській діяльності підприємства	110
Тема 7. Первинне спостереження, документація та інвентаризація...	114
Завдання 19. Методичний прийом документування у системі бухгалтерського обліку	114
Завдання 20. Методичний прийом інвентаризації у системі бухгалтерського обліку	122
Тема 8. Форми бухгалтерського обліку.....	132
Завдання 21. Облікові реєстри журнальної форми бухгалтерського обліку	132
Завдання 22. Виправлення помилок в облікових реєстрах	138
Тема 9. Основи бухгалтерської звітності.....	140
Завдання 23. Визначення та класифікація звітності підприємства	140
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ	144

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

робочий зошит

Укладачі: **Дубініна** Марина Вікторівна
Чебан Юлія Юріївна
Сирцева Світлана Володимирівна
Пісоченко Тетяна Сергіївна
Лугова Ольга Іванівна
Костирко Алла Георгіївна
Горбач Світлана Олексіївна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 6,7.

Тираж 50 прим. Зам. № __

Надруковано у видавничому відділі

Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.